

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

27 MART-02 NİSAN 2023 HAFTASI

İÇİNDEKİLER

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	2
CHP İKTİDARININ İLK HAFTASINDA YAPILACAKLAR	3
VAATLERİMİZ	3
26 MART - 02 NİSAN 2023 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	7
YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	7
YILLIK HEDEFLenen CARİ AÇIĞIN YAKLAŞIK YARISI YILIN İLK AYINDA GERÇEKLEŞTİ!	12
DEPREMİN YANSIMASI KENDİSİNİ BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİNDE GÖSTERDİ	12
GIDA FİYAT ARTIŞLARINDA DÜNYA BEŞİNCİSİ, KONUT FİYAT ARTIŞLARINDA DÜNYA BİRİNCİSİ!	13
103 MİLYAR DOLARLIK BİR HASAR TESPİTİ	14
BAĞIŞ KAMPANYASINDA TOPLANAN 115 MİLYAR TL PARANIN AKİBETİ BİLİNMIYOR!	14
DEPREM TÜRKİYE'YE 126,3 MİLYAR DOLARLIK FATURA ÇIKARDI	15
GENİŞ TANIMLI İŞSİZLİK YÜZDE 21,3 OLDU	16
ÖDENEK ALAMAYAN İŞSİZLERİN ÜLKESİ	17
HALKIN ENFLASYONUNDA GIDA FİYATLARI 5'E KATLANDI	18
KAPANAN ŞİRKET SAYISI BİR YILDA YÜZDE 52 ARTTI	19
ŞEKER FİYATLARI 6 YILIN ZİRVESİNDE	20
SADECE RADARA GİREN ZARAR 13 MİLYAR TL!	20
ZARARIN YÜZDE 35'İ TAHSİL EDİLEBİLDİ	22
İFTAR SOFRASI BU YIL ZAMLARA YENİK DÜŞTÜ	22
KRİZDEKİ YURTTAŞ EBEDİ ORUÇTA	23
DERİNLEŞEN KRİZİN FATURASI ÇOCUKLARA	25
KAMUNUN MALINI 20 YILDA YOK ETTİLER	26
KAMU KAYNAKLARI 'AİLENİN' EMRİNDE!	27
KYK YURTLARI BOŞ, ÖĞRENCİLER EVDE	28
MİLYONLUK YOL İHALESİ AKP'LİYE	30
HANI 'HARAM'DI?	30
101 MİLYON TON ENKAZ BEKLENTİSİ	31
HAFRIYATLARIN DÖKÜLDÜĞÜ YERLER TARIM ARAZİLERİ	31
BİR YILDA 730 BİN 'İMDAT' ÇAĞRISI	32
KÖTÜMSER TABLO SÜRÜYOR	33
HUKUK DEVLETİNİN İÇİNE DÜŞÜRÜLDÜĞÜ DURUMU VAHİM!	34
CUMHURBAŞKANI ERDOĞAN SEÇİMİ KAZANMIŞ GİBİ ALGI YARATMAYA OYNUYOR!	35
'DÖRTLÜ SURİYE ZİRVESİ' BELİRSİZ BİR TARİHE ERTELENDİ	35
'TAHİL KORİDORU' ANLAŞMASININ UZATILMASI, İKTİDARA SEÇİM JESTİ Mİ?	36
DEPREMZEDEYE BEDAVA EV YAPILIR AMA SİZİNLE DEĞİL	37

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laiklik vurgusu ile dini konuların siyasilerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasilerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu unutulmamalıdır. Doğruda olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel, cinsiyet ve sınıfsal yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı, hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima 'Kol kırılır yen içinde kalır' olmalıdır. Parti içi sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkeleri kapsar olmasıdır. Aynı zamanda unutulmaması gereken bir diğer önemli hususta; söylemlerinizi tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiğidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir. Zira; Doğru, doğru yerde ve doğru zamanda doğrudur.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemi paylaşımın hedef kitlesi ve paylaşım yapılan mecraya göre belirlenmeli.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşındakinin duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşınızdakinin ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlışı gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemige sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verilecek tek cevap 'muhatap almıyoruz' olmalıdır.

CHP İKTİDARININ İLK HAFTASINDA YAPILACAKLAR

***Katar ordusuna peşkeş çekilen Sakarya'daki Tank-Palet Fabrikası'nı hemen geri alıp, şanlı ordumuza iade edeceğiz.**

*Esnafın, pandemi döneminde bankalardan aldığı kredilerin faizlerini silecek, anaparayı ise makul ölçülerde taksite bağlayacağız.

***Bir kararname ile esnafın stopaj vergisini kaldıracağız.**

*Çiftçilerin, bankalardan veya tarım kredi kooperatiflerinden aldıkları kredilerin faizlerini sıfırlayacak, anaparayı ise makul ölçülerde taksite bağlayacağız.

***KYK borçlarından ötürü başlatılan tüm hacizleri durduracak, borçların faizlerini silecek; borçlu iş sahibi olduğunda, anaparayı makul taksitlere böleceğiz.**

*Beşiktaş'taki terör saldırısında hayatını kaybeden 39 polis, 8 sivil toplam 47 şehidimiz için toplanan paraların tamamını faizleriyle birlikte, hak sahiplerine teslim edeceğiz

***15 Temmuz Şehit ve Gazileri için vatandaşın toplanan paraların tamamını faizleri ile birlikte hak sahiplerine vereceğiz**

*Hangi koşulda bedeli ne olursa olsun; vatan topraklarına sahip çıkacak, Süleyman Şah Türbesi'ni vatan toprağına geri götürerek, orada şanlı bayrağımızı dalgalandıracacağız.

VAATLERİMİZ

TARIM

*Tarımsal üretimde kullanması için çiftçiye ÖTV'siz KDV'siz **kırmızı mazot** vereceğiz.

***Ziraat Bankası** kuruluş amacına uygun olarak, çiftçiye **üretim için ucuz kredi** verecek.

*Çiftçimizin kredi, **su ve elektrik borç faizlerini sileceğiz**, anaparayı ise yapılandıracağız.

*Her köye **en az bir teknik personel** ataması yapacağız.

*Çiftçiye verilecek destek **milli gelirin en az %1'i** olacak. Ödeme her yıl Ekim ayında yapılacak.

*Ürün taban fiyatlarını bir yıl önce açıklayacağız. Hububat, yağlı tohum, baklagiller gibi belli ürünlerde **alım garantisi** vereceğiz.

*Tarımsal sulamada kullanılan **elektrik ve sulama faturaları hasattan sonra** ödenecek.

***Tarım kooperatiflerinin** yaygınlaşmasını teşvik edeceğiz.

***Tarım destekleri ve araçları hacedilemeyecek**, desteklerden kesinti yapılamayacak.

*Hasat döneminde **ithalatı yasaklayacağız**.

*Kadınların ve gençlerin tarımda istihdamının artması için **sosyal güvenlik primlerinin devlet tarafından** ödenmesini sağlayacağız.

SANAYİ ve TEKNOLOJİ

*Sanayicinin ve esnafın **elektrik borçlarının faizlerini** sileceğiz.

***Aritma tesislerinin enerji bedellerini** devlet ödeyecek.

*FABKA projesi ile girişimcilere **düşük maliyetli anahtar teslim fabrikalar** inşa edeceğiz.

*Her OSB'de teknik eğitim veren 6 yıllık ve yatılı **Teknoloji Lisesi** kurulacak.

***Enerji Kooperatiflerinin** yaygınlaşmasını teşvik edeceğiz

***Yenilenebilir enerji** için YEKDES adında yeni bir **destekleme mekanizması** kuracağız.

*Sanayicimizin ihtiyaç duyduğu **teknik personeli yetiştirecek** mesleki eğitim politikaları kararlılıkla takip edeceğiz.

*Mesleki eğitim almış gençlerimizin, **kendi alanlarında çalışmalarını** teşvik edeceğiz.

KOBİLER

***Şirketlerin KDV alacaklarını** gecikmeden ödeyeceğiz.

*KOBİ kredilerinden alınan **Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisini** sıfırlayacağız.

***Katma değeri yüksek ürün üretecek firmalar** için özel kredi ve vergi desteği sağlayacağız.

*KOBİ'lerin **devletten alacaklarını** ödeyeceğiz.

*OSB'lerde KOBİ'ler için **enerjiyi özel olarak fiyatlandıracağız**.

*KOBİ'lere **vergi indirimi** teşviki vereceğiz.

***Kara liste** bir defaya mahsus sileceğiz.

VERGİ İNDİRİMLERİ

*Motor hacmi 1600 cc ve altındaki otomobillerde **ÖTV'ye 1/4 oranında indirim** uygulayacağız.

***Gazilere ve şehit yakınlarına** 3 yılda bir vergilerden muaf araç alma hakkı vereceğiz.

***Damga Vergisi'ni** kademeli bir şekilde kaldıracağız.

***İlk internet aboneliklerinden** vergi almayacağız.

*Ücretlilerin **eğitim ve sağlık harcamalarını**, gelir vergisinde indirim konusu yapacağız.

GENÇLER

*Gençlerin alacağı **ilk sıfır otomobilde, cep telefonunda ve oyun konsolunda ÖTV'yi** kaldıracağız.

*Gençlere **pasaport ücretsiz olacak**; yurtdışına çıkışta **harç ödeme** uygulamasını kaldıracağız.

*Gençler, sigorta kapsamında olduğu aile bireylerinin vefatı halinde **ilk sigortalı işgününe kadar sigorta hizmetinden yararlanmaya** devam edecek.

*İşe ilk giren yeni mezunların **2 yıl süreyle vergi ve prim ödemelerini devlet karşılayacak**.

*ADS kapsamındaki ailelerde gençlere **kamu istihdamında öncelik** sağlanacak.

***Yurt sorununu** bir yılda çözeceğiz

*Yeni evli çiftlerin **ilk satın alacağı evde KDV'yi yarıya** düşüreceğiz.

***Evlilik öncesi bütün taramaların ücretsiz** olarak yaptırılmasını sağlayacağız.

*Üniversiteli gençlere **kültür-sanat etkinliklerine** katılmaları için, içine belli miktarda para yüklenmiş kart vereceğiz.

KADINLAR

***İstanbul Sözleşmesi'**ne 1 hafta içerisinde yeniden taraf olacağız.

*Kadın cinayetlerinin failleri için **ceza indirimi uygulanmayacak.**

***Doğum için işten ayrılan** kadınların işe dönmesi halinde işverene **vergi teşviki uygulayacağız.**

***Kadınların ve gençlerin kooperatif** kurmalarını teşvik edeceğiz.

*Aile Destekleri Sigortası kapsamında **"Yeni Başlangıçölar Fonu"** kuracağız İhtiyaç duyan boşanmış kadınlara ev kurma desteği sağlayacağız.

*Ebeveynler için çocuk iznini yeniden düzenleyeceğiz, **babalık izninin süresini** uzatacağiz.

***Kreşlerin ve sığınma evlerinin** sayısını artıracacağız.

*Rahim ağzı kanserini önleyen **HPV aşısı ücretsiz** olacak

ESNAF

*Ticaret erbabına **sicil affı** getireceğiz.

***Kira stopajını** kaldıracacağız.

*BAĞ-KUR prim borcu olsa dahi **esnafın ve bakmakla yükümlü oldukları ailelerinin sağlık** hakkından yararlanmasını sağlayacak net yasal düzenlemeleri yapacağız.

*Esnafımıza **emeklilik için geriye doğru borçlanma** hakkı tanıyacağız.

***Esnaf Destekleri Sigortası Fonu'**nu kuracağız.

ÖĞRETMENLER

*Öğretmen **atamalarını gerçekleştirecek**, alımlarında **sözlü sınavı kaldıracacağız.**

***Öğretmen maaşlarını** iyileştireceğiz.

***Bütün öğretmenler kadrolu olacak**, ücretli ve sözleşmeli öğretmen ayırımına son vereceğiz.

*Her yıl 24 Kasım Öğretmenler Günü'nde öğretmenlere **bir maaş ikramiye** vereceğiz.

*Öğretmenlere sağlayacağımız **3600 ek gösterge** imkânının yanında, eğitim-öğretim tazminatlarını da artıracacağız.

***Ek ders ücretini** iki katına çıkaracağız.

*Okullar açık olduğunda **toplu taşıma araçları tüm eğitim çalışanlarına ücretsiz** olacak.

*Öğretmenlerin **aile bütünlüğünü** her koşulda sağlayacağız.

SAĞLIK HİZMETLERİ

***Yurttaşımızın prim borcuna bağlı olmaksızın**, Genel Sağlık Sigortası kapsamı içinde yer alabilmesini sağlayacağız.

*Katkı payı, ilave **ücret ve fark ücretlerini kaldıracacağız.**

*Yurttaşlarımızın **periyodik sağlık kontrollerini ücretsiz** gerçekleştireceğiz.

*Şehir hastaneleri açılırken **kent merkezlerinde kapatılan** devlet hastanelerini yeniden açacağız.

***Askeri hastaneleri** yeniden açacağız.

***Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsü'nü** yeniden açacak, ilaç, aşı, serum, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz üretimini stratejik sektörlerindeki **AR-GE çalışmalarına** destek vereceğiz.

***Tıp teknoparklarını** kuracağız.

***Meslek Hastalığı Hastaneleri'ni** ve **Çocuk Hastaneleri'ni** yaygınlaştıracacağız.

SAĞLIK ÇALIŞANLARI

***Sağlıkta şiddetin önlenmesi** için caydırıcı bir yasa çıkaracağız.

***Sağlık personeli atamalarını** derhal yapacağız.

***Aile Hekimlerinin** iş yükünü azaltmak için yardımcı sağlık çalışanı ataması yapacağız.

*Her bir sağlık mesleği üyesi tek tipte devlet memuru olarak istihdam edilecek.

***Sağlık çalışanlarının ek göstergeleri 3600'den başlamak üzere** kademeli olarak yükseltilecek.

***Çalışma saatlerini** Uluslararası Çalışma Örgütü normlarına uygun hale getireceğiz.

MUHTARLAR

*Tek bir **muhtarlık kanunu** olacak.

*Muhtarlık seçimleri için **birleşik oy pusulası** esası getirilecek.

*Bağımsız bir **muhtarlık evi** olacak.

*Muhtarlıklara **yardımcı büro personeli** tahsis edilecek.

*Kaldırılan **köy tüzel kişilikleri yeniden oluşturulacak.**

*Her muhtarlığın ayrı bir **bütçesi** olacak.

***Sosyal yardımlar, muhtarlıklar aracılığı ile dağıtılacak.**

*Belediye meclisinde, muhtarın seçildiği mahalleyle ilgili bir karar alınacaksa, o kararın görüşüldüğü **belediye meclisi toplantısına muhtar da katılacak**, toplantıda söz ve karar sahibi olacak.

*Muhtar, belediye ile birlikte **sosyal projeler geliştirecek.**

*"**Türkiye Muhtarlar Birliği**" kurulacak.

ÇALIŞANLAR

*Asgari ücret enflasyona yenilmeyecek **asgari ücrete 6 ayda bir zam** yapılacaktır.

***Kıdem tazminatı çalışma yılı şartı** olmaksızın kullanılabilen bir hak olacak.

*Esnek çalışma modellerine son verecek, **güvenceli istihdama** öncelik vereceğiz.

*İşsizlik Sigortası Fonu'nu amacına uygun kullanacağız.

*Kapsam dışı bırakılan **taşeron işçileri kadroya** alacağız.

***3600 Ek Gösterge ve EYT** meselesini çözeceğiz.

*KHK ile ihraç edilip, hakkında **beraat ve göreve iade kararı** verilenleri görevine iade edeceğiz.

ÇOCUKLAR

***Eğitim parasız olacak** çocuklarımıza eşit olanaklar sunacağız.

*Öğrencilerin **kitap, kırtasiye, çanta, kıyafet ve hatta servis ihtiyaçları ücretsiz** karşılanacak.

*Okullarda öğrencilerin **su ve öğle yemekleri ücretsiz** olarak MEB tarafından karşılanacak.

***Yetiştirme yurdundan ayrılmak** zorunda kalanlara **kamuda istihdam olanağı** sağlayacağız.

YAŞLILAR

***Huzurevinde yaşayan yoksul** yaşlıların harçlıklarını arttıracacağız.

***Eşi vefat eden kadınlara** yapılan sosyal yardım miktarını arttıracacağız.

*65 yaş üzerindeki yurttaşlarımızın **kültür, sanat ve spor etkinliklerinden ücretsiz** yararlanmalarını sağlayacağız.

*Emeklilerimize, Turizm Bakanlığı ve TÜRSAB iş birliği sayesinde **makul ücretlerle gezi ve tatil** olanağı sağlayacağız.

***Uzun Dönem Yatılı Kurum Bakımı** hizmeti için sırada beklemeyi sonlandıracağız.

***Kısa Süreli ve Geçici Bakım hizmetlerini** etkin ve yaygın hale getireceğiz.

*Alzheimer/Demans hastalarına yönelik **yatılı ve gündüz hizmetlerini** yaygınlaştıracacağız.

26 MART - 02 NİSAN 2023 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

***27 Mart Dünya Tiyatrolar Günü**: 1961 yılından beri 48 ülkede her yıl 27 Mart Uluslararası Tiyatro Birliği'nin ulusal merkezlerinin öncülüğünde kutlanıyor.

*27 Mart **Dünya Demiryolları Çalışanları Günü**

*28 Mart 1944 yılında **Adapazarı ve civarında 2831 kişinin öldüğü bir deprem oldu**.

*30 Mart 1863 tarihinde Türkiye'de eğitim alanında açılan ilk sivil toplum kuruluşu olan **Darüşşafaka** kuruldu.

*30 Mart 1972'de **Kızıldere Olayı** yaşandı. Olayda Mahir Çayan ile dokuz arkadaşı, Tokat'ın Niksar ilçesine bağlı Kızıldere köyünde saklandıkları evde öldürüldü. Üç İngiliz de aynı evde ölü bulundu. Olaydan sadece Ertuğrul Kürkcü sağ olarak kurtuldu.

***31 Mart Azerbaycanlıların Soykırımı Günü** Azerbaycan'da 31 Mart günü Azerbaycanlıların Soykırımı Günü olarak kabul edilmektedir. Azerbaycanlıların Soykırımı, 200 yıl boyunca başta Ermeniler olmak üzere diğer halkların Azerbaycanlılara karşı giriştikleri katliamları ve Azerbaycanlılara karşı yürüttükleri acımasız siyaseti ifade eder. 26 Mart 1998 yılında, Cumhurbaşkanı Haydar Aliyev'in bildirisi ile her yıl 31 Mart 'Azerbaycanlıların Soykırımı Günü' olarak anılmaya başlanmıştır.

*1 Nisan 192'de Metristepe'deki 10. Yunan Tümeni'nin geri çekilmesinin ardından taarruza geçen Kuvâ-yi Milliye, **İkinci İnönü Muharebesi**'ni kazandı.

***1-7 Nisan Kanserle Savaş Haftası**

* **1 Nisan Şaka Günü**

*2 Nisan **Dünya Otizm Farkındalık Günü**

*2 Nisan 1453'de Fatih Sultan Mehmet, **İstanbul'u kuşatma** harekâtına başladı.

*2 Nisan 1960'da Kayseri'ye giden CHP Genel Başkanı İsmet İnönü'nün bulunduğu tren, Vali'nin emriyle durduruldu. Zorlukla yoluna devam edebilen İnönü, Kayseri'de 50 bin kişi tarafından karşılandı.

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

• **Cari işlemler açığı**: Türkiye'nin 14 milyar dolarla tarihinin en yüksek aylık dış ticaret açığını verdiği ocak ayında, cari işlemler açığı da aylık bazda rekor kırarak 9,8 milyar dolara ulaştı. Ocak sonu itibarıyla son bir yıllık cari işlemler açığı da 51,7 milyar doları buldu. 12 milyar dolarlık dış ticaret açığı verilen şubat ayında da 6-7 milyar dolarlık cari işlemler açığı verildiği tahmin ediliyor.

• **Kısa vadeli dış borçlar**: Düşük kredi notu ve artan ülke riski yüzünden uzun vadeli dış finansman bulmakta zorlanan Türkiye'nin kısa vadeli dış borçları yükselişini sürdürüyor

• **Özel sektörün kısa ve uzun vadeli dış borçlarının toplamı ise ocakta tümüyle kısa vadeli borçların artışından kaynaklanan nedenlerle 1 milyar dolar artarak 238,5 milyar dolara çıktı.**

• **Merkez Bankasının, brüt rezervi, 3-10 Mart haftasında, 346 milyon dolar azalarak 120 milyar dolara inerken, eksi durumdaki net rezervi ise 528 milyon dolar daha artarak -44,3 milyar dolara çıktı. Brüt rezervde son beş haftada 9,6 milyar dolarlık azalma yaşandı.**

• **Türkiye, sadece ocak ayında dış borçları için 985 milyon dolar faiz ödemesinde bulundu.**

• **Yabancı portföy yatırımcılarının Borsa İstanbul'daki hisse senedi piyasaları ile devlet iç borçlanma kağıtlarına yaptıkları yatırımlardaki azalma sürüyor.**

• **Bütçe şubat ayında 170,5 milyar lirayla 2022 yılının tümünde verilen açıktan daha yüksek bir açık verirken, ocak-şubat dönemindeki toplam açık ise 202 milyar lirayla, önceki yılların tümündeki yıllık bütçe açığını da geçti.**

• Son aylarda aralıksız bir büyüme eğilimi sergileyen vatandaşların bireysel kredi ve kredi kartı borçları, 3 – 10 Mart haftasında 29 milyar lira daha artarak 1 trilyon 791 milyar liraya kadar çıktı. Vatandaşların banka borçlarında yılbaşından bu yana ise 217 milyar liralık artış yaşandı.

• Tarımı ürünü üretici fiyatları ocakta bir önceki aya göre yüzde 6,58 oranında artarken yıllık artış hızı ise yüzde 127,56 olarak gerçekleşti.

• İcra dairelerinde derdest bulunan dosya sayısı ise geçen yılın aynı gününe göre 386 bin adet azalarak 17 Mart itibariyle 23 milyon 141 bin oldu.

• Şubat Türkiye genelinde konut satışları geçen yılın aynı ayına göre yüzde 18 oranında, yılın ilk iki aylık dönemindeki konut satışları da yüzde 4,4 oranında azaldı. Ocak ayında konut fiyatları bir önceki aya göre yüzde 6,9 oranında arttı. Konut fiyatlarındaki son bir yıllık artış ise yüzde 153,1 olarak gerçekleşti.

CARI İŞLEMLERDE REKOR AÇIK

• Türkiye'nin 14 milyar dolarla tarihinin en yüksek aylık dış ticaret açığını verdiği ocak ayında, cari işlemler açığı da aylık bazda rekor kırarak 9,8 milyar dolara ulaştı. Ocak sonu itibariyle son bir yıllık cari işlemler açığı da 51,7 milyar doları buldu. 12 milyar dolarlık dış ticaret açığı verilen şubat ayında da 6-7 milyar dolarlık cari işlemler açığı verildiği tahmin ediliyor.

• Tek adam rejiminin, 2021 yılının sonundan itibaren "cari fazla vereceğiz, enflasyonu da cari fazlayla yeneceğiz" anlatımıyla uygulamaya koyduğu "Yeni Türkiye Modeli" gelinen noktada hem cari işlemler açığında bir patlamaya yol açtı.

• Ocakta cari işlemler açığının 9,8 milyar dolara kadar yükselmesini altın ve enerji ithalatına bağlıyor. Enerji ithalatı için söylenecek çok şey olmayabilir, ancak altın ithalatında yaşanan patlama da bu ucube "modelin" bir sonucu olarak gözüküyor. Zira, tasarruf sahipleri birkaç kuruşluk tasarrufunun Türk Lirasında reel olarak erimesini önlemek için farklı tasarruf aracı arayışına zorlandıkları için altına olan talep de artıyor. Bu nedenle de altın ithalatı artıyor. Sadece ocak ayında Türkiye 4,9 milyar dolarlık, son 12 ayda ise 24,8 milyar dolarlık altın ithalatı yaptı.

• Ocakta, Türkiye'ye net dış finansman girişi 657 milyon dolarda kaldı. Ödemeler dengesi finansman dengesinde de 9,2 milyar dolarlık açık oluştu. Geçen yılın aksine net hata ve noksanın cari işlemler açığının finansmanına katkısı olmadı aksine, 119 milyon dolarlık çıkış (eksi) gözlemlendi. Dolayısıyla cari işlemler açığının neredeyse tümü döviz rezervlerinden karşılandı. Bu nedenle de rezervlerde 9,3 milyar dolarlık azalma yaşandı.

• TÜİK, ocak ayında işsizlik oranının geçen yılın aynı ayına göre 1,5 puan, bir önceki aya göre ise 0,5 puan azalarak yüzde 9,7'ye indiğini açıkladı. Ocakta resmi işsiz sayısının (son dört haftada fiilen iş arayanlar) ise 166 bin kişi azalarak 3 milyon 424 bine gerilediği açıklandı.

KISA VADELİ DIŞBORÇLAR ARTIYOR

• Düşük kredi notu ve artan ülke riski yüzünden uzun vadeli dış finansman bulmakta zorlanan Türkiye'nin kısa vadeli dış borçları yükselişini sürdürüyor.

• Merkez Bankasının verilerine göre ocakta 5,2 milyar dolar artan orifinal vadesi bir yıl ve daha kısa olan kısa vadeli dış borçlar 152,6 milyar dolarla rekor bir düzeye yükseldi.

• Orijinal vadesi ne olursa olsun gelecek 12 aylık dönemde ödenmesi gereken dış borç miktarı ise 196 milyar dolara kadar çıktı.

ÖZEL SEKTÖRÜN DIŞ BORCU 238,5 MİLYAR DOLAR

• Özel sektörün kısa ve uzun vadeli dış borçlarının toplamı ise ocakta tümüyle kısa vadeli borçların artışından kaynaklanan nedenlerle 1 milyar dolar artarak 238,5 milyar dolara çıktı.

• Sektörün bu borcunun 151,1 milyar doları uzun vadeli, 87,3 milyar doları da kısa vadeli borçlardan kaynaklanıyor. Ocakta kısa vadeli borçlar 1,4 milyar dolar artarken, uzun vadeli borçlarda ise 400 milyon dolarlık artış yaşandı.

• Geçen yıl boyunca yaşanan özel sektörünüzün vadeli dış borçlarının kısa vadeli borçlarla değişim süreci 2023 yılında da devam edecek gibi gözüküyor.

MERKEZ BANKASI REZERVİ

• Merkez Bankasının, brüt rezervi, 3-10 Mart haftasında, 346 milyon dolar azalarak 120 milyar dolara inerken, eksi durumdaki net rezervi ise 528 milyon dolar daha artarak -44,3 milyar dolara çıktı. Brüt rezervde son beş haftada 9,6 milyar dolarlık azalma yaşandı.

• Tamamı yükümlülüklerden oluşan brüt rezervin 69,7 milyar doları döviz, 50,3 milyar doları ise altın varlıklarından oluşuyor. Son hafta döviz varlıklarında 584 milyon dolarlık azalma, altın varlıklarında ise 2238 milyon dolarlık artış oldu.

• Merkez Bankasının, swap borçları da dahil toplam döviz-altın borçları 34 milyon dolar artarak 179 milyar dolar oldu. Bu tutarın 116 milyar doları bilanço içi (bankalara, Hazineye, diğer ülkelere v.b) olan borçlardan oluşuyor. Bilançoda gözükmeyen Türkiye'deki bankalara ve bazı ülkelerin merkez bankalarına olan swap borçları ise 1,5 milyar dolar azalarak 63 milyar dolara indi.

• Kamunun, Merkez Bankasındaki döviz mevduatı, Merkez Bankasının yükümlülüğü sayılmadığında swap borcu hariç net rezervi geçen hafta 2 milyar dolar azalarak 18,7 milyar dolara indi. Ancak, swap borcu yükümlülüklere dâhil edildiğinde ise net rezerv 528 milyon dolar azalarak -43,8 milyardan -44,3 milyar dolara yükseldi.

• Swap borçlarının, diğer bir ifadeyle Merkez Bankasının satıp sonra kiraladığı (**sat-kirala**) borçlarının brüt rezerv içerisindeki payı ise 10 Mart itibarıyla yüzde 52,5 olarak hesaplandı.

DIŞ BORÇLAR İÇİN ÖDENEN FAİZ

• Türkiye, sadece ocak ayında dış borçları için 985 milyon dolar faiz ödemesinde bulundu.

• AKP'nin iktidarı aldığı 2003 yılı başından bu yana Türkiye'nin dış borçlar için ödediği faiz 216,4 milyar doları buldu. Bu rakamın 101 milyar dolarını devlet, 115 milyar dolarını ise özel sektör yaptı.

YABANCI YATIRIMCI ÇIKIŞI SÜRÜYOR

• Yabancı portföy yatırımcılarının Borsa İstanbul'daki hisse senedi piyasaları ile devlet iç borçlanma kağıtlarına yaptıkları yatırımlardaki azalma sürüyor.

• Merkez Bankasının verilerine göre 3-10 Mart haftasında yabancı yatırımcılar hisse senedi ve iç borçlanma piyasalarında net olarak 140 milyon dolarlık daha satış yaptılar.

• Yabancı portföy yatırımcılarının yıl başından bu yana yaptıkları net satışlar 516 milyar dolara ulaştı.

BÜTÇEDE REKOR AÇIK

• Bütçe şubat ayında 170,5 milyar lirayla 2022 yılının tümünde verilen açıktan daha yüksek bir açık verirken, ocak-şubat dönemindeki toplam açık ise 202 milyar lirayla, önceki yılların tümündeki yıllık bütçe açığını da geçti.

• 2023 yılı bütçesinin 659 milyar lira açık vereceği varsayılıyordu. Bu hedefin neredeyse üçte birine ilk iki ayda ulaşıldı.

• Ocak-şubat döneminde bütçe harcamaları yüzde 104,9 oranında artarak 710,7 milyar liraya yükselirken, bütçe gelirleri sadece yüzde 13,7 oranında artarak 507 milyar lirada kaldı.

• Bu ölçüde yüksek bir açık verilmesinin temelinde, (1) 2022 yılı bütçe açığının büyük bir kısmının 2023 yılına ertelenmesi (BOTAŞ'a yapılması gereken ödemeler vb.) yatarken, (2) asıl etki büyük ise geçici vergi uygulamasında yapılan değişiklikten geldi. Ayrıca Merkez Bankası geçen yıl şubat Hazine'ye ayında 49 milyar liralık kar avansa ödemişti. Bu yıl ise Merkez Bankası Hazine'ye aktarması gereken karının 30 milyar liralı deprem nedeniyle bağışladığı için bütçeye gelir kaydedilemedi.

• Bu yıla kadar şubat aylarında bir önceki yılın son üç aylık dönemine ilişkin geçici gelir ve kurumlar vergisi beyannameleri veriliyor ve vergisi ödeniyordu. Sistemde yapılan değişiklikte dördüncü üç aylık dönemi ilişkin geçici vergi beyannamesi kaldırıldı. Geçen yıl şubat ayında 83,9 milyar liralık geçici gelir ve kurumlar vergisi tahsilatı yapılmıştı. Bu tahsilat bu yıl nisan ayında yapılacak.

• Faiz Ödemeleri: Ocak-şubat döneminde bütçeden 55,6 milyar liralık iç ve dış borç faiz ödemesi yapıldı. AKP iktidarları döneminde bütçeden yapılan toplam faiz ödemesi 1 trilyon 613 milyar lirayı buldu.

• Kur korumalı mevduat için bütçeden yapılan faiz ödemesi ise 2,2 milyar lira olarak gerçekleşti. KKM için 2022 yılı ve bu yıl bütçeden yapılan toplam ödeme ise 94,7 milyar liraya ulaştı. KKM için yaptığı ödemeyi "ticari sır" diye saklayan Merkez Bankasının da bu tutarın biraz üzerinde bir ödeme yaptığı, dolayısıyla sistemin kamuya maliyetinin vazgeçilen vergilerle birlikte 210-220 milyar lirayı bulduğu tahmin ediliyor.

KREDİ VE MEVDUAT GELİŞMELERİ: KUR KORUMALI MEVDUAT TAVAN YAPTI

Mevduat

- Bankalardaki mevduat, 3 -10 Mart haftasında bir önceki hataya göre 114,4 milyar lira artarak 9,65 trilyon lira oldu.
- Döviz mevduatları 1,3 milyar dolar artarak 214,5 milyar dolara yükseldi. Aynı haftada, TL mevduatlarda ise 57,7 milyar liralık artış yaşandı.
- Aynı haftada gerçek kişilerin, döviz mevduatında 146 milyon dolarlık azalış, TL mevduatlarında da 30,7 milyar liralık artış yaşandı.
- Dövizden dönenler için faiz üst sınırının kaldırılması ve şirketler için yüzde 2 daha yüksek bir kur uygulanmaya başlanmasının etkisiyle kur korumalı mevduatlar 26 milyar lira daha artarak 1 trilyon 603 milyar lira ile şimdiye kadarki en yüksek noktasına çıktı.
- **Dolarizasyon:** Sadece döviz mevduatlarının toplam mevduattaki payını gösteren dolarizasyon oranı **tüm mevduatlar** için 42'ye indi.
- **Dolarizasyon oranı gerçek kişilere** ait (tasarruf mevduatı) mevduatlarda ise yüzde 45,4 oldu.
- Dövizde endekli olması nedeniyle, kur korumalı mevduatlar da döviz mevduatlarına dâhil edilerek hesaplanan **gerçek dolarizasyon** oranı ise yüzde 58,7 olarak hesaplandı.

Krediler

- Kredi stoku ise 3 - 10 Mart haftasında 84 milyar lira genişleyerek 8,17 trilyon liraya yükseldi. TL kredilerin 85 milyar lira arttığı haftada, döviz kredilerinin TL karşılığında 549 milyon liralık, dolar cinsinden ise 459 milyon dolarlık azalış oldu. Döviz kredileri 130,6 milyar dolara çıktı.
- **Batık Krediler:** Bankaların zamanında tahsil edemediği için takibe aldıkları krediler ise 159,1 milyar dolara indi.

VATANDAŞ BORÇLARI ÇIĞI GİBİ BÜYÜYOR

- Son aylarda aralıksız bir büyüme eğilimi sergileyen vatandaşların bireysel kredi ve kredi kartı borçları, 3 – 10 Mart haftasında 29 milyar lira daha artarak 1 trilyon 791 milyar liraya kadar çıktı. Vatandaşların banka borçlarında yılbaşından bu yana ise 217 milyar liralık artış yaşandı.
- Vatandaşların borcunun 1 trilyon 264 milyar lirası bireysel (konut, otomobil, ihtiyaç) kredilerinin, 528 milyar lirası da kredi kartı borç bakiyelerinden kaynaklanıyor. Son hafta tüketici kredilerinde 23,4 milyar liralık, kredi kartı borçlarında ise 5,7 milyar liralık artış yaşandı.
- **Takipteki Borç:** Vatandaşların vadesinde ödeyemediği için bankalar tarafından icraya verilen ve henüz varlık yönetim şirketlerine devretmedikleri takipteki borçları ise 32,3 milyar liraya yükseldi. Bankaların takipteki bu borçlarını düşük bir bedel karşılığında varlık yönetim şirketlerine devrediyor olmaları bu rakamı olduğundan daha düşük gösteriyor.
- **Vatandaşların bankalar ve finansal şirketlerden ayrı olarak TOKİ'ye taksitli konut alımları nedeniyle 28 milyar lira, varlık yönetim şirketlerine de 36 milyar lira borcu bulunuyor.**

FAİZ ORANLARI

Kredi ve Mevduat Faiz Oranları

- Bankaların, 3 - 10 Mart 2023 günleri arasında açılan **TL cinsinden vadeli mevduata** uyguladığı ortalama faiz oranı yüzde 19,32'den yüzde 19,49'a çıktı. Üç ay vadeli TL mevduatın faizi ise yüzde 27,83'e yükseldi.
- Söz konusu hafta kullanılan tüketici kredilerinin (ihtiyaç + taşıt + konut) ortalama faizi önceki haftaya göre 0,1 puan artarak yüzde 24,82'ye yükseldi.
- Bankalar tüketicilere ihtiyaç kredisini ortalama yüzde 26,48, taşıt kredisini yüzde 24,72, konut kredisini ise yüzde 16,40 yıllık faiz oranıyla kullandı.
- TL cinsinden ticari kredi faizi 2,54 puan artarak yüzde 16,17'ye çıktı. Dolar cinsinden ticari kredi faizi yüzde 8,31 Euro cinsinden olanın faizi de yüzde 7,50 oldu.
- Merkez Bankası, bankaların ihtiyaç kredisini kullandırmasını zorlaştırmak için 70 bin liranın üzerindeki krediler için yıllık 18,56'dan yüksek faizliler için yüzde 20, yıllık faiz oranı yüzde 20,7 üzerinde olanlar için de yüzde 90

oranında menkul kıymet (Hazine iç borçlanma) tutma zorunluğu getirdi. Bu uygulama bankaları, kaynak maliyetini artıracığı için daha az ihtiyaç kredisi kullandırmaya yönelteceği tahmin ediliyor.

Merkez Bankası Faizi

- Merkez Bankaları ise ortalama yüzde 8,5 faiz oranıyla fonlamayı sürdürdü.

Risk Primi (CDS)

- Hazinesin iki yıl vadeli TL cinsinden iç borçlanma kağıdının faizi geçen hafta 1,22 puan artarak yüzde 11,75'e çıkarken, 5 yıl vadelinin faizi yüzde 10,54'e yükseldi, on yıl vadelinin faizi de 11,41'e indi.
- Türkiye'nin, CDS'i (risk primi) ise **bir önceki haftaya göre** yüzde 3,7536 oranında artarak 509,8'den 528,06'ya yükseldi.
- Hazinesin 5 yıl vadeli dolar cinsinden dış borçlanma tahvillerinin piyasa faizi yüzde 8,88 oldu.

TARIM ÜRÜNÜ FİYATLARI SON BİR YILDA YÜZDE 126,7 ORANINDA ARTTI

- Tarımı ürünü üretici fiyatları ocakta bir önceki aya göre yüzde 6,58 oranında artarken yıllık artış hızı ise yüzde 127,56 olarak gerçekleşti. Geçen yıl aynı ay fiyatlar bir önceki aya göre yüzde 13,74, yıllık olarak da yüzde 68,49 oranında artmıştı.
- Tarım ürünü üretici fiyatlarındaki artış trendi, dünyada son 10 aydır gerileyen, ancak Türkiye'de son 30 aydır aralıksız artan gıda fiyatlarının gelecek aylarda da artmaya devam edeceğini gösteriyor.

DÖVİZ KURU-ALTIN-BORASA

- Merkez Bankasının açıkladığı döviz kurlarına göre geçen hafta dolar kuru bir önceki hafta sonuna göre yüzde 0,22, Euro kuru yüzde 0,6 oranında arttı. Kurlar 17 Mart itibarıyla sırasıyla 18,98 TL ve 20,21 TL oldu.
- 2022 yılında 16,56 TL olan ortalama dolar kuru ise 1 Ocak – 17 Mart itibarıyla 18,82 TL olarak gerçekleşti.
- Gecen hafta gram altın fiyatı bir önceki haftaya göre yüzde 6,64 oranında artarak 1.216 lira oldu.
- Borsa endeksi ise (BİST100) geçen hafta yüzde 6,61 oranında düştü.

İCRADAKİ DERDEST DOSYA SAYISI 23,2 MİLYON

- Ulusal Yargı Ağı (UYAP) üzerinden alınan verilere göre 1 Ocak – 17 Mart 2023 tarihleri arasında icra ve iflas dairelerine UYAP üzerinden toplam 2 milyon 260 bin yeni dosya geldi. Gelen dosya sayısı 2022 yılının aynı haftalarına göre 3 bin adet arttı. Aynı dönemde 2 milyon 349 bin dosya da sonuçlandırıldı. Sonuçlanan dosya sayısı da bir önceki yıla göre 1 milyon 30 bin adet artış gösterdi.
- **Yeni gelen dosya sayısı 2022 yılının aynı dönemine göre yüzde 0,1 oranında arttı.**
- İcra dairelerinde derdest bulunan dosya sayısı ise geçen yılın aynı gününe göre 386 bin adet azalarak 17 Mart itibarıyla 23 milyon 141 bin oldu.

KONUT SATIŞLARI AZALIRKEN FİYATLARI ARTMAYA DEVAM EDİYOR

- Şubatta Türkiye genelinde konut satışları geçen yılın aynı ayına göre yüzde 18 oranında azalarak 80 bine kadar gerilerken, yılın ilk iki aylık dönemdeki konut satışları da yüzde 4,4 oranında azalarak 177 bin 739'a indi.
- Yabancılar ocak-şubat döneminde yapılan konut satışları ise yüzde 14,4 oranında azalarak 7 bin 511'e indi.
- Merkez Bankasının belirlemelerine göre de bu yıl ocak ayında Türkiye genelinde konut fiyatları bir önceki aya göre yüzde 6,9 oranında arttı. Konut fiyatlarındaki son bir yıllık artış ise yüzde 153,1 olarak gerçekleşti.
- Türkiye genelinde konut birim fiyatı (metrekare başına fiyat) 18 bin 682 liraya yükseldi.
- Birim fiyat İstanbul'da 28 bin 910 liraya, Ankara'da 13 bin 664 liraya, İzmir'de ise 22 bin 214 liraya çıktı.
- Buna göre 120 metrekarelik bir apartman dairesinin fiyatı son bir yılda, Türkiye genelinde 897 bin liradan 2 milyon 240 bin liraya, İstanbul'da 1 milyon 413 bin liradan 3 milyon 469 bin liraya, Ankara'da 630 bin liradan 1 milyon 640 bin liraya, İzmir'de ise 1 milyon 80 bin liradan 2 milyon 665 bin liraya yükseldi.

YILLIK HEDEFLenen CARİ AÇIĞIN YAKLAŞIK YARISI YILIN İLK AYINDA GERÇEKLEŞTİ!

Tüm zamanların aylık cari açık rekoru 2023 Ocak ayı rakamlarıyla kırıldı. Ocak ayı cari açık 9,8 milyar dolar olurken yıllık cari açık 51,5 milyar dolara yükseldi. 2023 sonu için yıllık 22 milyar dolar hedeflenen cari açığın yaklaşık yarısı, daha yılın ilk ayında gerçekleşti. Merkez Bankası döviz rezervi bir ayda 9,3 milyar dolar azaldı!

Ocak ayı ödemeler dengesi bilançosunda aylık cari açık tutarı 9,8 milyar dolar olarak gerçekleşti. Aylık cari açığın 10 milyar dolara yaklaşmasıyla yıllık cari açık tutarı da 51,5 milyar dolara çıktı. Bu tutar da geçmiş yıllarla kıyaslandığında 76,1 milyar dolar olan 2011 yılı cari açığından bu yana en yüksek yıllık tutarlardan birisi.

Önceki yılın son çeyreğinde uygulamaya konulan ‘Yerli-Milli Yeni Ekonomi Programı’nda dile getirilen “döviz kurunun rekabetçi bir düzeye getirileceği, cari işlemler açığının cari fazlaya çevrileceği” vaadiyle gelinen nokta rekor cari açık oldu. Daha önceden sürecin gidişi ve varacağı nokta açık şekilde görülmesine rağmen, söz konusu programla birlikte başlatılan faiz indirimleri, kuru baskılamaya politikalarının sonunda sadece cari açıkta değil, enflasyonda, kurlarda ve hemen tüm makro göstergelerde olumsuz anlamda rekorlar kırıldı.

Merkez Bankası’nın açıkladığı verilerle yüzde 43 artan cari açık, 2023 için hedeflenen yıllık 22 milyar dolarlık cari açığın yaklaşık yarısının yılın ilk ayında gerçekleşmesi anlamına geliyor. Hedefin tutması için kalan 11 aydaki cari açığın 12,2 milyar dolar olması, aylık 1 milyar doları aşmaması gerekiyor. Bunun hayata geçirilebilmesi özellikle dış ticaretteki tabloyla olanaksız. Ocakta 12,4 milyar dolar olan dış ticaret açığı, cari açığın aylık 9,8 milyar dolar olmasında en büyük etken. Şubat ayında ise 14,5 milyar dolarlık dış ticaret açığı verilmesi, şimdiden cari açık tablosunun daha da kötüleşeceğini, şubatta yeni bir cari açık rekorunun daha kırılacağını işaret ediyor. Ocak ayındaki cari açığın tamamına yakını Merkez Bankası rezervlerinden finanse edilince Merkez Bankası rezervleri de bir ayda 9,3 milyar dolar azaldı. Dış ticarete ihracat rakamları duraklamaya girerken, ithalatın ivme kazanmış olması, dış ticaret açığının büyümeye devam edeceğini, cari açığın da hız kesmeyeceğini gösteriyor. Bu gelişmelerin dünyada parasal sıkışmayla ABD ve Avrupa Merkez Bankalarının faiz artırdığı, ABD’de banka iflaslarının yaşandığı bir dönemde gerçekleşmesi, Türkiye için alarm işaretleri.

Yılın ilk cari açık rakamlarında ortaya çıkan tablo göz ardı edildikçe **ekonomiyi daha ağır krizlerin beklediğini öngörmek yanlış olmaz.**

Cari açığın finansmanında kullanılabilecek milyarlarca dolarlık kaynak, kurları tutmak için Merkez Bankası ve kamu bankalarının rezervlerinden harcandı. Kur Korumalı Mevduat (KKM) hesaplarına akıtılan kur farkları ve ekstra faiz getirileriyle tüketildi. Kurları baskılamak için harcanan rezervlerle Merkez Bankası kasasının boşaltılması, ortaya çıkan cari açık rekoru sonrasında önümüzdeki aylarda ekonomide daha büyük tahribatların yaşanmasını ve kurlarda yukarı yönlü kırılmayı güçlü bir ihtimal haline getirdi. **Uygulanan ekonomik modelin tüm ayakları yıkıldı!**

DEPREMİN YANSIMASI KENDİSİNİ BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİNDE GÖSTERDİ

6 Şubat’taki depremin yansıması kendisini bütçe gerçekleştirmelerinde gösterdi. Şubatta 170,6 milyar TL olan bütçe açığı Ocaktaki 32,2 milyar TL açıkları birlikte iki ayda 202,8 milyar TL’ye çıktı. Hazine ve Maliye Bakanlığı reddetse de bütçedeki rakamsal deprem, ek bütçeyi kaçınılmaz hale getirdi. Deprem etkilerinin henüz tam yansımadağı rakamlara rağmen gelir-gider makasındaki olağanüstü açılma, 2023 bütçesinin iki ayda geçersiz hale geldiğini gösteriyor.

Kahramanmaraş ve Hatay merkezli 6 Şubat depremi bütçede de rakamsal açıdan depreme yol açtı. Hazine ve Maliye Bakanlığı’nın açıkladığı şubat ayı gerçekleştirmelerinde aylık bütçe açığının 170,6 milyar TL’ye ulaşması, 2023 bütçesindeki tüm kalemlerin gerçeklikten koptuğunu, sadece kâğıt üzerinde kaldığını ortaya koydu. Ocak ayında 32,2 milyar TL olan aylık açık, şubattaki 170,6 milyar TL tutarındaki açığın da ilavesiyle iki ayda 202,8 milyar TL’ye yükseldi. Deprem öncesindeki ocak ayı bütçe gerçekleştirme rakamlarının ek bütçeyi kaçınılmaz hale getireceğini öngörmemize karşılık Hazine ve Maliye Bakanlığı böyle bir ihtiyaç olmadığını açıklamıştı. Şimdi şubat ayındaki deprem felaketinin ilk yansımalarıyla bütçede ödeneklerinde ve bütçe dengesinde yaşanan olağanüstü bozulma, ek bütçe çıkartılmasının kaçınılmaz hale geldiğini, depremin yaralarını sarmayı önceleyen yeni bir bütçenin hızla çıkarılmasını hayati önemde olduğunu gösterdi.

Açıklanan şubat rakamlarına göre, bütçe harcamaları geçen yılın aynı ayına göre yüzde 93,9 artarak 389,4 milyar lira olurken, bütçe gelirleri yüzde 19,1 azalarak 218,8 milyar lirada kaldı. Bunun sonucunda 170,6 milyar lira bütçe açığı verildi. Geçen yılın aynı ayında 69,7 milyar TL bütçe fazlası verilmişti. Şubat ayında bütçedeki faiz

dışı harcamalar yüzde 126'lık artışla 355,2 milyar liraya ulaştı. Bunun sonucunda geçen yıl şubatıta 113,4 milyar lira faiz dışı fazla veren bütçede bu yıl 136,3 milyar liralık faiz dışı açık ortaya çıktı. Şubatıta giderler içinde en büyük tutarı 193,7 milyar TL ile cari transferler oluşturdu. Depremın yol açtığı olağanüstü harcamalar ve ortaya çıkan acil ihtiyaçlar sonrası cari transferler geçen yılın aynı ayına göre yüzde 161,4 büyüdü.

Depremden etkilenen 11 ilden elde edilen bütçe gelirleri şubat ayında geçen yıla kıyasla yüzde 51 azalarak 5,1 milyar liraya gerilerken, bu illere yapılan bütçe harcamaları ise yüzde 87,7 artışla 18,8 milyar TL oldu. Deprem bölgesindeki 11 ilin bütçe dengesinde geçen yılın aynı ayına göre 29 kat fazla olmak üzere 13,7 milyar liralık açık oluştu. Diğer 70 ilin bütçe dengesi 85,8 milyar lira fazla verirken, merkezi bütçeden yapılan deprem harcamaları ve tahsil edilen gelirlerde yaşanan 242,7 milyar TL açık sonrası şubat ayı bütçe açığı 170,6 milyar TL'ye çıktı.

Ocak-şubat döneminde bütçe harcamaları geçen yıla göre yüzde 104,9 artışla 710,7 milyar TL, gelirler yüzde 13,7 artışla 507,9 milyar TL oldu. Böylece geçen yıl iki ayda 99,8 milyar TL fazla verilirken, bu yıl 202,8 milyar TL bütçe açığı verildi. 2023 bütçesinin daha TBMM'deki görüşmeler esnasında açığa çıkan ve en başta tutarsız olan dengesi, deprem felaketi sonrası tümüyle altüst oldu. **Acilen bir deprem bütçesi yapılmasının gerekliliği, ihtimalden mecburiyete dönüştü!**

GIDA FİYAT ARTIŞLARINDA DÜNYA BEŞİNCİSİ, KONUT FİYAT ARTIŞLARINDA DÜNYA BİRİNCİSİ!

Konut piyasasında yüzde 18'e varan sert düşüşler yaşanırken, Konut Fiyat Endeksi (KFE) ocakta aylık yüzde 6,9, yıllık yüzde 153 arttı. Gıda fiyat artışlarında dünya beşincisi olan Türkiye, konut fiyat artışlarında dünya birincisi oldu. Konut fiyatlarının erişilmez noktaya ilerlemesi karşısında, sektörü kısmen ayakta tutan yabancıların konut alımları da deprem felaketi sonrası gerilemeye başladı.

Merkez Bankası tarafından açıklanan Ocak 2023 dönemi Konut Fiyat Endeksi (KFE) verileri sadece alt ve orta gelir grupları için değil giderek üst gelir grupları ve yabancılar için de Türkiye'de konut sahibi olmanın zorlaştığını, fiyatların kontrolden çıktığını işaret ediyor.

Gıda fiyat artışında dünyada ilk beşte yer alan Türkiye, küresel konut fiyat artışı endeksinde ise dünya birincisi olarak yer aldı. Merkez Bankası verilerine göre ocak ayında KFE bir önceki aya göre yüzde 6,9 artarken, geçen yılın aynı ayına göre yıllık artış yüzde 153,1 düzeyine yükseldi. Enflasyon karşısında reel KFE artışı ise yüzde 59,1 oldu. TÜİK'in resmi enflasyon verisinin şubat itibarıyla yüzde 55 olduğu göz önünde tutulduğunda, KFE piyasa fiyatlarıyla enflasyonun yaklaşık üç katı, enflasyondan arındırılmış olarak da resmi enflasyonun yaklaşık 5 puan üzerinde artmış.

KFE'nin üç büyük ildeki değişimine bakıldığında ise ocak ayı itibarıyla İstanbul'da yüzde 154,4, Ankara'da yüzde 156,8 ve İzmir'de yüzde 149,9 düzeyinde konut fiyatlarında artış yaşandığı görülüyor.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK) geçen ay bankacılık sektörü konut kredilerinde yeni düzenlemeye gitti. 2 milyon TL olan en düşük konut kredisi limiti 5 milyon TL'ye, 10 milyon TL olan en yüksek kredi limiti ise 20 milyon TL'ye yükseltildi. BDDK'nın bu kararı, konut fiyatlarının hangi noktaya ulaştığının resmi olarak da ilanıdır. Dar ve orta gelirliilerin ödeme gücünü kat kat aşan konut kredisi taksitleri giderek üst gelir grupları ve TL'deki değer kaybıyla avantajlı konumda olan yabancılar için de konut almayı güçleştiriyor. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) şubat ayı verilerine göre geçen ay Türkiye genelindeki ilk el konut satışları yüzde 18,8, ikinci el konut satışları ise yüzde 17,7 gerileyerek toplamda 80 bine kadar düştü. Aslında konut sektöründeki tabloyu satış değil gerçek anlamda alış açısından tanımlamak gerek. Konut satmak isteyenler olmasına karşın, alıcı ve talep geriledi. Sektörü büyük ölçüde ayakta tutan yabancı konut talebinde de şubatıta kanımca depremin etkisiyle yüzde 27 düşüş gerçekleşti ve yabancıların satın aldığı konut sayısı 3350 adette kaldı.

TÜİK'in 2013'ten bu yana yayınladığı konut satış verilerine bakıldığında şubat ayında yaşanan 80 binlik toplam satış sayısı geride kalan 10 yıl 2 ayın, yani 122 ayın en düşüğü. Bu da üç haneli şekilde artan konut fiyatlarına karşılık iki haneli artan maaş ve gelirlerin yanında depremin ortaya çıkarttığı güvenli-dirençli konut endişesinin konut sektörünü derinden etkilediğini, konut alımına talebin hızla gerilediğini, **mevcut fiyat ve finansman şartlarıyla konut sahibi olmanın geniş kesimler açısından olanaksızlaştığını gösteriyor!**

103 MİLYAR DOLARLIK BİR HASAR TESPİTİ

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (SBB) deprem felaketinin maliyetleri konusunda rapor yayınladı, 103 milyar dolarlık bir hasar tespiti yaptı. Depremzedelere destek, yardım ve insani giderlerin 130 milyar TL'ye ulaşacağı hesaplanıyor. Dünya Bankası ise 100 milyar dolar kaynağa ihtiyaç olduğunu duyurdu.

Bugüne kadar Dünya Bankası, TÜSİAD, Morgan Stanley, JP Morgan vb. yerli ve yabancı kuruluşlarca depremin yarattığı hasar ve kayıplara ilişkin yapılan tahminler 45-85 milyar dolar arasında değişiyor. Dünya Bankası son yaptığı ön değerlendirmede ise deprem hasarının giderilebilmesi için en az 100 milyar dolarlık kaynağa ihtiyaç olduğunu duyurdu.

İktidar cephesinden ilk resmi hasar tespiti ve maliyetlere ilişkin değerlendirme raporları, **Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı**'ndan (SBB) geldi. Cumhurbaşkanlığı SBB raporunda yer alan verilere göre depremin her türlü kayıplar ve hasarlarla ilgili toplam maliyeti 103,6 milyar dolar (1 trilyon 957 milyar TL) olarak hesaplandı. Raporunda, 518 bin 9 konut ağır-yıkık konut olarak yer alırken hasar tespit durumu ile yapılacak harcama ihtiyacı belirlenmiş oldu. SBB "Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu" ile orta hasarlı konut sayısı 131 bin 577, az hasarlı konut sayısı ise 1 milyon 279 bin 727 adet olarak saptandı. 2021 verilerine göre deprem yaşanan illerde 5 milyon 649 bin 317 konut olduğu belirtiliyor. Hasarın derecesine göre depremden etkilenen konut sayısı ise 1 milyon 929 bin 313 bin olarak yer alıyor. Buna göre bölgedeki toplam konutların yüzde 34,15'i depremden az veya yüksek düzeyde etkilendi. Raporunda kamu kurum ve kuruluşlarının kayıpları ise merkezi yönetim birimleri 194,7 milyar TL, KİT'ler 27 milyar 49 milyon TL, mahalli idareler 17 milyar 254 milyon TL, özel statüler 1 milyar 205 milyon TL olmak üzere, 240 milyar TL (12 milyar 736 milyon dolar) olarak hesaplandı. SBB'nin yaptığı ilk hesaplamalar deprem bölgesi için yaklaşık **2 trilyon liralık bir kaynak gereksinimi** olduğunu gösteriyor. Fiziki hasarın ötesinde bölgenin insani ve ekonomik yıkımının boyutları henüz tam ortaya çıkarılmış değil. SBB raporunda **depremzedelere aynı ve nakdi yardımlar ile desteğin sürdürülmesi içinse en az 130 milyar TL** gerektiği vurgulanıyor. Depremzedelere yapılan 10 bin lira tutarındaki hane başı destek ödemesinin toplam 19,3 milyar liraya ulaşacağı öngörülürken, evi yıkık ve ağır hasarlı olanlara verilen 15 bin lira taşınma yardımı bunlardan ev sahibi olanlara aylık 5 bin lira, kiracı olanlara ise aylık 3 bin lira olmak üzere verilecek 1 yıllık kira yardımlarının toplamının 33 milyar lirayı bulacağı hesaplanıyor. Depremzedelerin geçici barınmaları için çadır, çadır içi malzeme ve konteyner alımı için yapılacak harcamaların 25 milyar liraya ulaşacağı tahmin ediliyor. Raporunda, enkaz kaldırma maliyeti 42 milyar TL olarak hesaplandı.

Toplamı 130 milyar TL olarak öngörülen bu harcamalar, devletin yurttaşlarına yapması gereken görevi ve sorumluluğudur. Ancak bunun ötesinde kira, taşınma, barınma, gıda vb. her türlü destek kesintisiz sürdürülürken öncelik yaraların acilen sarılması yanında vatandaşlarımızın illerini terk etmemeleri de olmalıdır. Kendi illerinde kalmalarını teşvik edici, özendirici, ödüllendirici, 'karşılıksız-geri ödemesiz' bir destek paketi bu açıdan hayati önemdedir ve hemen uygulamaya konulmalıdır.

BAĞIŞ KAMPANYASINDA TOPLANAN 115 MİLYAR TL PARANIN AKİBETİ BİLİNMIYOR!

İktidarın TV ekranlarından büyük reklamlarla gerçekleştirdiği 'Türkiye Tek Yürek' bağış kampanyasında toplanan 115 milyar TL'nin akıbeti belirsizliğe büründü. Toplanan bağışlardan hesaba yatan tutarın 74 milyar TL olduğu açıklandı. Afet Yeniden İmar Fonu kuruluş kanununu TBMM'den geçiren iktidar, toplanan bu bağışların fona aktarılmasını yasaya koymadı!

Deprem felaketinin ardından iktidar tarafından başlatılan 'Türkiye Tek Yürek' bağış kampanyasında 115 milyar TL para toplandı. Azerbaycan, KKTC de dahil olmak üzere TV ekranlarından saatler süren bağış kampanyasında 94 milyar TL'lik bağış kamu bankaları, Merkez Bankası, Türkiye Varlık Fonu (TVF) ve diğer kamu kurumlarından geldi. Bunun yanı sıra iktidar TBMM'deki Vergi Affı yasasına son anda eklediği bir madde ile kurumlar vergisi mükelleflerinin 2022 beyannamelerindeki gelir beyanları üzerinden ek deprem vergisi getirdi. Ayrıca yine son anda 2022 beyannameleri için 'matrah artırımı' olanağı getirilerek, geçen yıl üç haneli rakamlarla rekor kıran şirket ve banka kârları yanında, beyan edilmemiş, haksız kazançların da üstünü örtme, vergiden kaçınma ve kaçırma olanağı sağlandı. Bir yandan deprem nedeniyle olağanüstü kaynak ihtiyacı ortaya çıkarken diğer yandan elde edilebilecek kaynaklar, çeşitli yol ve yöntemlerle kullanım dışına çıkartılıyor, bu dar ve zor günde bile bir kesime kârını-kazancını azami ölçüde yükseltme imkanı getiriliyor. Asıl önemlisi dünyada doğal afete, felakete uğrayan ülkelerin hiçbirinde örneği görülmeyen şekilde bu felakette de yine halkın bağışlarına, yardım ve desteklerine göz diken iktidar, topladığı bu paraların nereye-nasıl harcadığını milletten saklıyor.

Felaketin ardından TBMM'ye sevk edilen ve geçen hafta yasalaştırılan **Afet Yeniden İmar Fonu** kuruluş kanununda fonun kaynakları; yurt içi ve yurt dışı kaynaklı nakdi bağış, yardım, hibe ve krediler; bütçeye bu amaçla konulacak ödenek vb. şeklinde sıralanmasına rağmen, Türkiye Tek Yürek kampanyasında toplanan 115 milyar 146 milyon liralık bağışın fona aktarılması önerisi iktidar ittifakı oylarıyla reddedildi. Bu aktarmanın neden reddedildiği Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın 'bağışlar nerede?' sorusuna verdiği yanıtla açığa çıktı. Kampanyada toplanan paranın sadece 74 milyar 118 milyon lirasının hesapta olduğu açıklandı. Toplanan bağışın 41 milyar 28 milyon lirası ortada yok! Fuat Oktay, TV ekranlarında bağış yapanların 41 milyar TL'yi yatırmadığını, sözünü tutmadığını söylüyor. Toplanan bağışın 94 milyarını kamu bankaları, kamu kurumları ve Türkiye Varlık Fonu'na aitti. Demek kamu bağışçıları da Cumhurbaşkanı Erdoğan Başkanlığındaki TVF de sözünde durmamış. Hesaplardaki 74 milyarın da ne olacağı, nasıl harcanacağı, iktidarın keyfine göre harcanıp harcanmayacağı belirsiz. O yüzden de en güvenilir insani yardım kuruluşu anketlerinde, devlet, AFAD, Kızılay dibe vurdu. En alt sıraya indi!

21 yıldır '35 milyar dolarlık deprem vergileri nereye harcandı?' sorusuna yanıt vermeyen iktidar, şimdi de toplanan '115 milyar bağış nerede?' sorusunu geçiştirip, 'bağışçılar sözünde durmadı' bahanesine sığınıyor. Bugüne kadar '128 milyar dolar nerede?', '418 milyar dolar nerede?' sorularını yanıtız bırakarak iktidardan '115 milyar TL deprem bağışını nerede?' sorusunun hesabını **millet sandıkta soracaktır.**

DEPREM TÜRKİYE'YE 126,3 MİLYAR DOLARLIK FATURA ÇIKARDI

Deprem önümüzdeki dönemde ekonomik büyümeyi geriye çekecek, 2023 büyümesi 1 puan düşecek. Büyümedeki azalış, kişi başına geliri de düşürecek. Tek adam şahsım rejimi enkazın altında kaldı.

Bir binayı yapmak için 42 resmi izin ve imza gerekiyor, hem imzaları atanlar hem de kurumlar sorumlu.

Zararın tazmini devletin görevi.

CHP'nin deprem raporuna göre Kahramanmaraş Depremleri Türkiye'ye 126,3 milyar dolarlık dev bir fatura çıkardı.

CHP'nin "Kahramanmaraş Depremlerinin Türkiye Ekonomisine Olası Maliyeti, Yansımaları ve Atılması Gereken Adımlar" başlıklı raporuna göre depremler nedeniyle oluşan bina kayıp ve hasarı 44,2 milyar doları buluyor. Buna kaybedilen ev eşyaları nedeniyle oluşan 6,6 milyar dolarlık zarar ile kaybedilen araç ve otomobiller nedeniyle oluşan 1,5 milyar dolarlık kayıplar da eklenince vatandaşın gördüğü doğrudan zarar 52 milyar doları aşılıyor.

Ama depremlerin Türkiye ekonomisine verdiği zarar bununla sınırlı değil...

Raporda yer alan bilgilere göre deprem nedeniyle altyapı, tarım, sanayi ve hizmet sektörleri kaynaklı fiziki hasar 24,3 milyar dolara; üretim faaliyetlerinin azalması sonucu oluşacak katma değer kaybı 13,3 milyar dolara ulaşıyor. Yıkım, hafriyat, konteyner, iaşe ve idame harcamaları 18,9 milyar dolar; Türkiye'nin beşeri sermaye kaybı ise 17,6 milyar dolar olarak hesaplanıyor. Böylece depremin toplam faturası 126,3 milyar dolara çıkıyor.

CHP Lideri Kılıçdaroğlu: Afeti Felakete Çeviren Tek Adam Rejimi

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu rapora yazdığı önsözde, yaşanan afetin Tek Adam Şahsım Rejiminin beceriksizliği yüzünden felakete dönüştüğünü vurgulayarak, "Türkiye'miz elbette büyük bir ülkedir. Yaşanan maddi kayıpları telafi edecek güçtedir. Ancak bu topraklarda benzer acıları bir daha yaşamamak için büyük bir zihniyet değişimine ihtiyaç vardır. Bu doğrultuda ülkemizde demokrasiye, bilime, kurallara, liyakate, ortak akla ve iş birliğine dayalı yeni bir dönemi başlatmak zorundayız" değerlendirmesinde bulundu.

Bölge, Sermaye Stokunun Beşte Biri Kaybetti

CHP Genel Başkan Yardımcısı ve Parti Sözcüsü Faik Öztrak'ın koordinasyonunda hazırlanan raporda, depremin verdiği mevcut zararın yanında, önümüzdeki dönemde ekonomiye vereceği zarar da hesaplanıyor. Buna göre deprem, bölgedeki fabrika, üretim tesisi gibi yapıları ifade eden "sermaye stokunun" beşte birini (yüzde 18,7'sini) yerle bir etti. Bu kayıp, Türkiye'nin sahip olduğu toplam sermaye stokunun yüzde 2,6'sına tekabül ediyor.

Büyüme Düşecek, Gelirdeki Artış Sınırlanacak

Bu, 2023'te Türkiye'nin büyümesini 1,4 puan geriye çekecek. Yılın ikinci yarısında artan inşaa faaliyetleriyle büyümedeki kayıp ise 1 puan olacak. Deprem etkisiyle vatandaşların gelirindeki artış da önümüzdeki yıllarda büyük ölçüde sınırlanacak. Örneğin, 2022 yılında doğan bir çocuk 20 yaşına geldiğinde her 100 liralık gelirinin 5

lirasını Kahramanmaraş depreminin ekonomiye verdiği zarar yüzünden kaybedecek. Aynı çocuk 50 yaşına geldiğinde her 100 liralık gelirin 12 lirasını, 80 yaşına geldiğinde ise 18,5 lirasını deprem yüzünden kaybetmiş olacak.

İmza Sahiplerinin Ve Kurumların Sorumluluğu Var

CHP'nin raporunda depremde işyerlerinin ve konutların yıkılmasında kurumların ve yetkililerin sorumluluklarına vurgu yapılıyor. Rapora göre Türkiye'de bir binanın inşaatının başlamasından yapı kullanım izin belgesinin alınmasına kadar etüt, proje, onay, denetim belgesi, vize, ruhsat gibi 20'den fazla belge isteniyor. Tüm bu süreçlerde 42 resmi izin ve imza alınması gerekiyor. Raporda, "Bu nedenle depremde yaşanan can ve mal kayıplarımızda bu imza sahiplerinin şahsi sorumluluklarının yanında, başta Çevre, Şehircilik ve İklim Bakanlığı olmak üzere, bu imzaların denetim ve gözetimiyle ilgili kurumların da ciddi sorumlulukları bulunmaktadır" deniyor.

Zararın Tazmini Devletin Görevi

Raporda öne çıkan bir diğer başlık ise zararların tazmini... Raporda, Türkiye'de mevcut mevzuatın esasen pek çok açıdan yeterli olduğu, asıl sorunun mevzuatın uygulanmamasından kaynaklandığının altı çiziliyor. Art arda çıkarılan imar aflarıyla, mevzuatın arkasından dolaşılmasının yaşanan kayıpların önemli bir nedeni olduğu belirtilerek, "Bu sebeple depremde ev ve işyerlerini kaybeden vatandaşlarımızın, maddi zararlarını tazmin görevi, bu sürece göz yuman devlete düşmektedir" değerlendirmesinde bulunuluyor.

Deprem Bölgesinde Yapılması Gerekenler

CHP'nin raporunda deprem bölgesindeki vatandaşları rahatlatmak için derhal yapılması gerekenler 13 maddelik bir öneri seti olarak sunuluyor. Depremzedelerin banka borçlarının silinmesi, yapılacak konutların hak sahiplerine bedava verilmesi, iş dünyasına, esnafa ve çiftçilere özel destekler gibi pek çok madde bu kapsamda sayılıyor. Bunun yanında bölgede orta ve uzun vadede yapılması gerekenler de 16 madde halinde listelenmiş. Şehirlerin yeniden ayağa kaldırılmasında deprem bölgesinde yaşayan vatandaşlarımızdan yararlanılması, iş başında eğitim modelleriyle depremzedelerin seferber edilmesi, vatandaşlar ve iş yerleri barınma çözümleri, inşaat girdilerini üreten sanayilerin bölgeye yatırım yapması için alınacak önlemler bu bölümde sayılıyor.

Kapsamlı Bir Bölgesel Refah Stratejisinin Temellerini Atacağız

Raporda dikkat çeken bir diğer konu ise deprem bölgesinde yeniden inşa için oluşturulacak kapasitenin deprem bölgesinin ayağa kaldırılmasından sonra da kullanılması. Türkiye'nin güneyinde, Suriye'deki savaşın artık sona ermek üzere olduğunun, kuzeydeki Ukrayna'daki savaşın da er ya da geç biteceğinin ifade edildiği raporda, "Biz komşu ülkelerle ticaret önündeki engelleri hızla ortadan kaldıracamız. Deprem bölgesinin ileri-geri ekonomik bağlarını, küresel kalkınma dinamikleriyle buluşturarak kapsamlı bir bölgesel refah stratejisini hayata geçireceğiz" ifadeleri yer alıyor.

Kızılay Ulvi Amaçlarına Dönecek

CHP raporunda aynı acıların yeniden yaşanmaması için yapılacakları arasında müteahhitlik mesleğiyle ilgili yasal düzenlemeler, denetimin güçlendirilmesi, kurumların yeniden yapılandırılması gibi maddeler yer alıyor. Kızılay'a özel bir vurgu yapılan raporda, "Kızılay, Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki ulvi amaçlarına dönecek" deniyor.

Tek Adam Şahsım Rejimi Enkazın Altında Kaldı

Raporun sonuç bölümünde ise deprem sonrasında yaşanan koordinasyon sorunlarına dikkat çekiliyor. Yaşanan depremin altında sadece vatandaşların değil Tek Adam Şahsım Rejiminin de kaldığı kaydediliyor. Rapor, "Bugün de ülkemiz kritik bir yol ayrımındadır. Demokrasi, özgürlük, adalet, kurumsallık, katılımcılık ve akılcılık yönünde yapacağımız reformlarla ülkemize yeni, güçlü ve kalıcı bir büyüme ve kalkınma perspektifini sunacağız. Çağdaş dünyayla bütünleşerek dünyadaki en iyi norm, kural ve uygulamaları ülkemize kararlılıkla taşıyacağız" vaatleriyle son buluyor.

GENİŞ TANIMLI İŞSİZLİK YÜZDE 21,3 OLDU

TÜİK'in açıkladığı 2022 işsizlik verilerine göre, Türkiye'de işsizlik oranı 2022'de yüzde 10,4 olarak gerçekleşti. Geniş tanımlı işsizliği belirten atıl işgücü oranı ise yüzde 21,3 oldu.15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik de yüzde 19,4 olarak gerçekleşti.

Buna göre, 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı 2022 yılında bir önceki yıla göre 337 bin kişi azalarak 3 milyon 582 bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise 1,6 puanlık azalış ile yüzde 10,4 seviyesinde gerçekleşti. İşsizlik oranı erkeklerde yüzde 8,9 iken kadınlarda ise yüzde 13,4 olarak tahmin edildi.

İstihdam edilenlerin sayısı 2022 yılında bir önceki yıla göre 1 milyon 955 bin kişi artarak 30 milyon 752 bin kişi, istihdam oranı ise 2,3 puanlık artış ile yüzde 47,5 oldu. Bu oran erkeklerde yüzde 65,0 iken kadınlarda yüzde 30,4 olarak gerçekleşti.

İşgücü 2022 yılında bir önceki yıla göre 1 milyon 618 bin kişi artarak 34 milyon 334 bin kişi, işgücüne katılma oranı ise 1,7 puanlık artış ile yüzde 53,1 olarak gerçekleşti. İşgücüne katılma oranı erkeklerde yüzde 71,4, kadınlarda ise yüzde 35,1 oldu.

Genç Nüfusta İşsizlik Yüzde 19,4

15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı 2022 yılında bir önceki yıla göre 3,2 puan azalarak yüzde 19,4 oldu. Bu yaş grubunda işsizlik oranı; erkeklerde yüzde 16,4, kadınlarda ise yüzde 25,2 olarak tahmin edildi.

Geniş Tanımlı İşsizlik Yüzde 21,3

Zamana bağlı eksik istihdam, potansiyel işgücü ve işsizlerden oluşan atıl işgücü oranı 2022 yılında bir önceki yıla göre 3,1 puan azalarak yüzde 21,3 oldu. Zamana bağlı eksik istihdam ve işsizlerin bütünlük oranı yüzde 14,6 iken, işsiz ve potansiyel işgücünün bütünlük oranı yüzde 17,4 olarak gerçekleşti.

İşsizliğin En Yüksek Olduğu Bölge

TÜİK verilerine göre, işsizlik oranı en yüksek bölge yüzde 19,2 ile TRB2 (Van, Muş, Bitlis, Hakkari) iken, işsizlik oranı en düşük bölge yüzde 6,2 ile TR82 (Kastamonu, Çankırı, Sinop) oldu.

En yüksek istihdam oranı yüzde 54,1 ile TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli) Bölgesi'nde gerçekleşti. En düşük istihdam oranı ise yüzde 33,8 ile TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt) Bölgesi'nde oldu.

ÖDENEK ALAMAYAN İŞSİZLERİN ÜLKESİ

İŞKUR'un işsizlik ödeneği verileri, işsizliğin ulaştığı boyuta ayna tuttu. 2012 yılında 609 bin 530 olan başvuru sayısı 2022 yılında 1 milyon 707 bin kişiye çıktı. Başvuranların yüzde 47'si ödeneye hak kazandı.

AKP iktidarının ekonomi politikası, Türkiye'deki ekonomik krizi önlenemez boyuta taşıdı. Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik darboğaz yoksulluğu giderek derinleştirirken işsizliği de kalıcı hale getirdi. TÜİK'in makyajlı verileri dahi Türkiye'deki işsizliğin ulaştığı boyutu saklayamadı. Resmi verilere göre, Türkiye'deki geniş tanımlı işsiz sayısı 8 milyon 353 bine yükseldi.

Dünyadaki 94 ülkenin nüfusundan fazla sayıda işsizi olan Türkiye'deki işsizliğin ulaştığı boyut, İŞKUR'un verilerine de yansdı. 2012 yılında 609 bin 530, 2018 yılında 840 bin 793 olan işsizlik ödeneğine başvuran sayısı, 2022 yılı sonu itibarıyla 1 milyon 707 bine fırladı.

Başvuru Karşılanamadı

İŞKUR'un 2022 yılı faaliyetlerini içeren raporlarında, işsizlik ödeneğine yönelik veriler de paylaşıldı. İdarenin verilerine göre, 2022 yılında toplam 1 milyon 707 bin 850 yurttaş işsizlik ödeneği için başvuru yaptı. Başvuruları değerlendiren İŞKUR, 812 bin 506 kişiye işsizlik ödeneği bağladı. Buna göre, işsiz kaldığı için işsizlik ödeneğinden yararlanmak isteyenlerin yalnızca yüzde 47'sine ödenek bağlanabildi. 2022'de, "İşsizlik ödeneği" adı altında yapılan ödemeler toplamının 12 milyar 544 milyon 523 bin TL olduğu bildirildi.

İşsizlik Kronik Hale Geldi

İşsizlik ödeneğine başvuru sayılarında yıllar itibarıyla yaşanan değişim de dikkati çekti. Cumhuriyet tarihinin en yüksek işsiz sayısı rekorlarına imza atılan AKP döneminde işsizliğin kronik hale geldiğini gözler önüne seren başvuru sayıları, yıllara göre şöyle sıralandı:

- 2014: 901 bin 876
- 2016: 1 milyon 520 bin
- 2018: 1 milyon 754 bin
- 2020: 1 milyon 510 bin

•2022: 1 milyon 707 bin

Yağma Hasan'ın Böreği

Verileri değerlendiren CHP Milletvekili Burhanettin Bulut, Mart 2002'de, "İşsiz kalınması durumunda çalışanlara ekonomik güvence sağlanması" amacıyla kurulan İşsizlik Sigortası Fonu'nun büyüklüğünün 2022 sonunda 124 milyar TL'yi aştığına dikkati çekti. Fona, kurulduğu günden bu yana işsizlik ödeneği almak için toplam 17 milyon 173 bin 166 yurttaşın başvurduğunu ifade eden Bulut, "Ancak sadece 9 milyon 673 bin 929 kişi ödenek alabildi" diye konuştu. Başvuranların neredeyse yarısının işsizlik ödeneği alamadığının altını çizen Bulut, şunları söyledi: "Çünkü işsizlik ödeneğinden yararlanabilmek için öyle şartlar getirildi ki fon adeta işsizlik ödeneği vermemek üzerine bir amaç üstlendi. İşsizlik ödeneğinden yararlanamayan işsiz olur mu? İşsizlik sigortasından yararlanma şartı emekçilerin lehine kolaylaştırılmalıdır. Diğer yandan İşsizlik Sigortası Fonu, yağma Hasan'ın böreği gibi iktidar tarafından sürekli talan edildi. Tıpkı deprem vergileri gibi Güneydoğu Anadolu Projesi'ne kaynak aktarımından istihdam teşvik ve desteklerine, Covid salgınından Soma'daki işçilerin işverence ödenmeyen ücretlerine, karayollarından teşvike kadar her iş için kullanıldı. O para emekçinin alınteridir ve emekçiler için kullanılmalıdır. İşverene cömert, işçiye cimri bir fon kabul edilemez."

YILLAR	İŞ-KURA KAYITLI İŞSİZ SAYISI	BAŞVURAN SAYISI	HAK EDEN SAYISI	ÖDEME MİKTARI (TL)
2012	2.372.262	609.530	371.977	966.184.883
2016	2.372.038	1.520.282	799.847	3.682.650.659
2017	2.599.292	1.213.976	642.617	3.834.140.313
2018	3.509.603	1.754.635	893.550	4.824.136.000
2019	3.872.000	1.961.614	1.032.776	7.985.061.000
2020	2.960.000	1.496.811	523.443	6.201.456.000
2021	3.171.600	1.471.553	643.990	4.807.246.000
2022	3.178.025	1.707.850	812.560	12.544.523.000
Toplam		17.383.284	9.602.962	54.456.020.945

Sigortalı sayısı yüzde 6 arttı

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı'nın (TEPAV) İstihdam İzleme Bülteni'ne göre, Aralık ayında sigortalı çalışan sayısı yıllık olarak yüzde 6,1 oranında (1,4 milyon kişi) artarak 23 milyon 741 bin olarak gerçekleşti. Nisan 2021'den bu yana hız kesen istihdam artış eğiliminin Ağustos ayında tersine döndüğü ve Aralık ayında yılın en yüksek istihdam artış oranına ulaşıldığı belirtildi. Kayıtlı istihdamı esas alan SGK verilerine göre, toplam sigortalı çalışanların yüzde 73'ünü oluşturan sigortalı ücretli çalışan grubu yıllık olarak yüzde 7,2 (1 milyon 163 bin) arttı. "Aralık ayında inşaat sektörü toparlanırken tekstil imalatı istihdam kaybı en yüksek alt sektör oldu" tespitine yer verilen bültende şöyle denildi: "Yıllık değişimlere bakıldığında imalatta yüzde 5,3, toptan ve perakende ticaret sektöründe yüzde 6,8 artış gözlenirken, inşaat sektöründe geçtiğimiz aylarda yaşanan artış eğilimi yüzde 10,9 ile devam etmiştir."

HALKIN ENFLASYONUNDA GIDA FİYATLARI 5'E KATLANDI

Birleşik Kamu İş Konfederasyonu'nun mart ayı Halkın Enflasyonu Araştırması'na göre; ortalama fiyatlar esas alındığında son 12 ayda ekmeke, un, bulgur, makarna fiyatlarında yüzde 85,2, et-balık fiyatlarında yüzde 95, süt ve süt ürünleri ile yumurta fiyatlarında yüzde 116 oranında artış yaşandı. Konfederasyonun Genel Sekreteri Mehmet Koç, Ar-Ge birimi KAMU-AR'ın "Halkın Enflasyonu Araştırması"nın mart ayı sonuçlarını açıkladı. Endekse göre, dünyada gıda fiyatları son 10 aydır aralıksız olarak azalırken, Türkiye'de ise son 34 aydır gıda fiyatları aralıksız artıyor. Son 34 ayda gıda fiyatlarında yüzde 485,2 oranında artış yaşandı.

Martta Yüzde 9,7 Oranında Artış

Çalışmaya göre, ekmeke, pirinç, un, bulgur fiyatları, martta bir önceki aya göre yüzde 9,7 oranında artış kaydetti. Et ve balık grubu fiyatlarında yüzde 10,1 oranında artış yaşanan mart ayında süt ve yumurta grubu fiyatları ise

yüzde 4,4 oranında yükseldi. 64 ürünün yer aldığı gıda sepetini satın alabilmek için martta, bir önceki aya göre yüzde 5,2 oranında daha fazla para ödedi. Martta geçen yılın aynı ayına göre ekmek, un, bulgur, makarna fiyatları yüzde 85,2, et-balık yüzde 95, süt ve süt ürünleri ile yumurta yüzde 116, yağ yüzde 24,1, meyve fiyatları yüzde 124,5, sebze fiyatları ise yüzde 235,4 oranında artış gösterdi. Bakliyat fiyatları son bir yılda yüzde 68,7, diğer gıda fiyatları ise yüzde 96,6 oranında zamlandı. Araştırmanın sonuç bölümünde, "Tarımsal girdi maliyetleri ve tarım ürünü üretici fiyatlarındaki artışlar gıda fiyatlarındaki yıllık artışın önümüzdeki aylarda da üç haneli oranlarda kalmaya devam edeceğine işaret ediyor" tespiti yapıldı.

KAPANAN ŞİRKET SAYISI BİR YILDA YÜZDE 52 ARTTI

Türkiye'de kapanan şirket sayısı, şubatta bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 52,4 arttı. Şubatta Bartın hariç tüm illerde şirket kuruldu.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), şubat ayına ilişkin kurulan-kapanan şirket istatistiklerini açıkladı.

Buna göre, Türkiye'de kurulan şirket sayısı, şubatta bir önceki aya göre yüzde 33,5 azalarak 9 bin 473'e, kapanan şirket sayısı da yüzde 24,8 düşüşle 1178'e geriledi. Kahramanmaraş merkezli depremlerin de meydana geldiği şubatta kurulan şirket sayısı ocak ayına kıyasla yüzde 33,5 azalarak 14 bin 240'tan 9 bin 473'e düştü. Aynı dönemde kapanan şirket sayısı ise yüzde 24,8 gerileyerek 1178 oldu. Ocakta 1566 şirket kapanmıştı.

Geçen yılın aynı ayına göre ise şubatta kurulan şirket sayısı yüzde 3,8 azalırken kapanan şirket sayısı yüzde 52,4 artış gösterdi.

Şubat Ayında 9 Binden Fazla Şirket Kuruldu

Öte yandan Türkiye'de şubatta 9 bin 683 şirket ve kooperatif kuruluşu yapıldı.

Kahramanmaraş merkezli depremlerin de meydana geldiği şubatta bir önceki aya göre kurulan şirket sayısı yüzde 33,5, kooperatif sayısı yüzde 5,4 ve gerçek kişi ticari işletme sayısı yüzde 27,6 azaldı. Aynı dönemde kapanan şirket sayısı yüzde 24,8, kooperatif sayısı yüzde 41,3, gerçek kişi ticari işletme sayısı yüzde 37,1 geriledi.

Kapanan Şirket Sayısında Artış

Şubatta geçen yılın aynı ayına göre kurulan şirket sayısı yüzde 3,8, gerçek kişi ticari işletme sayısı yüzde 15,7 azalırken kooperatif sayısı yüzde 51,1 arttı. Bu dönemde kapanan şirket sayısında yüzde 52,4, kooperatif sayısında yüzde 42,4 artış olurken gerçek kişi ticari işletme sayısında yüzde 20,4 azalış gerçekleşti.

Sadece Bartın'da Şirket Kurulmadı

Söz konusu ayda kurulan toplam 9 bin 683 şirket ve kooperatifin yüzde 85,5'ini limitet şirketler, yüzde 12,4'ünü anonim şirketler, yüzde 2,2'sini kooperatifler oluşturdu. Şirket ve kooperatiflerin yüzde 41,6'sı İstanbul, yüzde 10'u Ankara, yüzde 6,9'u İzmir'de kuruldu. Şubatta Bartın hariç tüm illerde şirket kuruluşu gerçekleşti.

Geçen ay kurulan şirket ve kooperatiflerin 3 bin 243'ü ticaret, 1339'u imalat ve 1330'u inşaat sektöründe yer aldı. Kurulan gerçek kişi ticari işletmelerinin ise 612'si toptan ve perakende ticaret, motorlu taşıtların ve motosikletlerin onarımı, 554'ü inşaat, 191'i imalat sektöründe faaliyet göstermek üzere çalışmalarına başladı.

Şubatta kapanan şirket ve kooperatiflerin 368'inin toptan ve perakende ticaret, motorlu taşıtların ve motosikletlerin onarımı, 175'inin imalat ve 147'sinin inşaat sektöründe olduğu kayıtlara geçti.

Kapanan gerçek kişi ticari işletmelerinden 715'inin toptan ve perakende ticaret, motorlu taşıtların ve motosikletlerin onarımı, 296'sinin inşaat, 208'inin imalat sektöründe faaliyet gösterdiği belirlendi. Şubatta 210 kooperatif kurulurken bunların 138'i konut yapı, 28'i işletme, 22'si tarımsal kalkınma amaçlı kooperatif olarak iş başı yaptı.

Yabancı Ortak Sermayeli Şirketler

Geçen ay kurulan 1200 yabancı ortak sermayeli şirketin 109'u Rusya ve 93'ü İran ortaklı oldu.

İş başı yapan yabancı ortak sermayeli şirketlerin 128'i anonim, 1072'si limitet şirket statüsünde faaliyet gösteriyor. Şirketlerin 360'ı belirli bir mala tahsis edilmemiş mağazalardaki toptan ticaret, 130'u ikamet amaçlı olan veya olmayan binaların inşaatı, 121'i gayrimenkul acenteleri sektöründe kuruldu.

Kurulan yabancı ortak sermayeli şirketlerin toplam sermayelerinin yüzde 79,5'ini yabancı sermayeli ortak payı oluşturdu.

Türkiye'de bu yılın ocak-şubat döneminde kurulan şirket sayısı, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 11,6 artışla 23 bin 713'e çıktı. Aynı dönemde kapanan şirket sayısı da yüzde 52,5 artışla 2 bin 744'e yükseldi.

ŞEKER FİYATLARI 6 YILIN ZİRVESİNDE

Şeker vadeli işlemler, Mısır'ın ihracat kısıtlamalarının küresel arz sıkılaştıracağı endişesiyle, beyaz şeker vadeli işlemleri Londra'da yüzde 2,2'ye kadar yükseldi. Böylece şeker fiyatları 6 yılın zirvesini gördü.

Mısır'da alınan karar ile ihtiyaç fazlası hariç her türlü şekerin ihracatı üç ay süreyle kısıtlandı. Kararın ardından küresel arz endişesi şeker fiyatlarının değer kazanmasına neden oldu.

Kararın alınmasının ardından beyaz şeker vadeli işlemleri Londra'da yüzde 2,2'ye kadar yükselirken ham şeker de değer kazandı. Böylelikle, şeker vadeli işlemleri altı yıldan fazla bir sürenin zirvesine yükseldi.

Mısır İç Ticaret ve Tedarik Bakanı Ali El-Moselhy, Mısır'ın mevcut şeker stoklarının üç ay yetecek seviyede olduğunu belirttiği değerlendirmesinde, yerel pancar şekeri üretiminin stokların yenilenmesine yardımcı olacağını kaydetti.

Uluslararası Şeker Örgütü'nün şubat ayında yaptığı tahmine göre, Mısır'ın ekim ayında başlayan 2022-23 sezonunda 200 bin ton rafine şeker ihraç etmesi bekleniyor. Mısır, şeker ticaretinde nispeten küçük bir ihracatçı olmasına rağmen alınan kısıtlama kararının yaklaşık 250 bin tonluk şeker ticaretini etkilemesi bekleniyor.

SADECE RADARA GİREN ZARAR 13 MİLYAR TL!

Yargılamalar sonucu açığa çıktı: Sadece radara giren zarar 13 milyar TL!

AKP'nin iktidara geldiği 2002'den bu yana kamu idarelerinde denetçilerin tespit edip yargı konusu olmasını sağladıkları mevzuata aykırı işlemler, usulsüzlük ve yolsuzluklar sonucunda 13 milyar TL zarar tespit edildi.

Sayıştay'ın etkisizleştiği, tüm kamu idarelerinde teftişlerin yok denecek kadar azaldığı, müfettişlerin elinin kolunun bağlandığı AKP iktidarı döneminde 'tespit edilebilen' zararın milyarlarca lira olduğu ortaya çıktı. Yargı konusu yapılan mevzuata aykırı ve usulsüz işlemlerin faturası 13 milyar lirayı buldu.

Sadece denetim değil hesap yargılaması da yapan Sayıştay, AKP iktidarı döneminde yasal düzenlemelerle sürekli etkisizleştirildi. Denetlenen kurum sayısı azalırken denetçilerin hazırladığı raporlar da kurum yöneticilerinin görev yaptığı ve bir tür "sansür kurulu" gibi çalışan "Değerlendirme Kurulu"nda ele alındıktan sonra TBMM'ye gönderildi. 2021 yılında da Cumhurbaşkanlığı Personel ve Prensipler Genel Müdürü olan Metin Yener, Sayıştay'ın başına oturtuldu. Tüm bunlara karşın gizlenemez boyuttaki yüzlerce usulsüz işlem için yargı mekanizması devreye sokulmak zorunda kalındı ve milyarlarca liralık zarar tespit edildi.

Meclis adına kamu idarelerinin gelir ve giderleri ile mallarının kullanımını denetlemek ve mevzuata aykırı işlemlerle ilgili yargılamayı yapmakla görevli olan Sayıştay, her yıl olduğu gibi geçen yıl tespit ettiği ve sorumlularından tahsil edilmesine hükmettiği kamu zararını açıkladı. Böylelikle 21 yıllık AKP iktidarı döneminde büyük bölümü yap işlet devret (YİD) modeli ile yapılan otoyol projelerinden kaynaklanan kamu zararlarının faturası milyarlarca liraya ulaştı. Yargılama sonucu belirlenen zararın sorumlularından geri alınması, ceza yargılaması gerektiren konularda da Cumhuriyet savcılıklarını hareket geçirme görevi olan Sayıştay, 2014 yılından bu yana zararın hüküm vermeden önce tahsili yolunu da kullanmaya başladı.

YİD Zararları

•2011: Rekor bir artışla 6 milyar 108 milyon TL'lik zarar tespit edildi. Bu rekor zararın iktidara yakın müteahhit gruplarına ihaleleri verilen yap işlet devret projelerinden kaynaklandığı öğrenildi.

•2012: 146 milyon 116 bin TL

•2013: 181 milyon 259 bin TL

Yargılama Öncesi Tahsil

•2014: 95 milyon 494 bin TL yargılama başlamadan tazmin edildi, 94 milyon 656 bin TL'nin yargılama sonrası tazmin kararı verildi.

•2015: 46 milyon 366 TL yargılama öncesi ödendi, 835 milyon 682 bin TL'nin yargılama sonrası tazmini kararlaştırıldı.

•2016: 38 milyon 801 bin TL'yi sorumlular yargılama öncesi ödedi. 309 milyon 333 bin TL için yargılama sonrası tazmin kararı çıktı.

•2017: 50 milyon 435 bin TL yargılama başlamadan tahsil edildi, yargılama sonucu 119 milyon 824 TL'nin tazmini kararlaştırıldı.

•2018: 127 milyon 539 bin TL tazmin kararı verildi. 894 milyon 28 bin TL ve 2 milyon 305 bin ABD Doları ise sorgu üzerine yargılama öncesinde tahsil edildi.

•2019: 44 milyon 633 bin TL ve 19 bin 304 Dolar yargılama öncesi sorumlulardan alındı. 183 milyon 888 bin TL, 524 bin 249 Dolar zararın tazmini hükme bağlandı.

Zarar Katlanarak Arttı

•2020: 177 milyon 212 bin TL ve 303 bin 505 doların tazmin kararı verilirken 35 milyon 31 bin TL ve 291 bin 157 avro ise yargılama öncesi tahsil edildi.

•2021: 410 milyon 706 bin TL, 2 milyon 177 bin dolar ve 16 milyon 918 bin avro kamu zararına hükmedildi. 134 milyon 784 bin TL ile 190 bin dolar ve 84 bin 840 avronun yargılama öncesinde tahsili yapıldı.

•2022: Yargılanan raporlarda kamu zararı olarak ileri sürülen tutarlardan 648 milyon 983 bin TL'lik kamu zararı için tazmin kararı verilirken 73 milyon 672 bin TL ile 11 milyon 407 bin avro yargı aşamasına geçilmeden tahsil edildi.

Kimler Denetleniyor?

6085 Sayılı Sayıştay Kanunu'na göre, merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki Cumhurbaşkanlığı ve bakanlıklar gibi kuruluşlar, sosyal güvenlik kurumları, belediye başkanlıklarının da aralarında bulunduğu tüm yerel yönetimler, sermayesinde kamu payı olan kurumlar ile Cumhurbaşkanı Kararnamesi ile kurulan şirketlerin de aralarında bulunduğu kurumlar denetleniyor. Ancak Türkiye Varlık Fonu'nun da aralarında olduğu dev bütçelere sahip stratejik kurumlar Sayıştay denetimine alınmıyor. Kamu zararına yol açan sorumlularla ilgili Sayıştay'ın verdiği hükümlere itiraz edilemiyor.

Dört kat arttı

Sayıştay'ın verilerine göre, 2002'den bu yana tespit edilen kamu zararı tutarı yıllar itibarıyla şöyle:

2002 9,9 milyon TL	2003 39,8 milyon TL	2004 46,7 milyon TL
2005 102,6 milyon TL	2006 39,8 milyon TL	2007 73,2 milyon TL
2008 73,1 milyon TL	2009 126 milyon TL	2010 745 milyon TL
2011 14,7 milyon dolar	2012 4,8 milyon dolar	2013 5 bin avro
2014 97,3 bin avro		

ZARARIN YÜZDE 35'İ TAHSİL EDİLEBİLDİ

Sayıştay denetçilerinin belirlediği kamu zararları itiraz süreçleri sonunda kuşa dönüyor. Belirlenen zararın büyük çoğunluğu itirazlar sonucu ortadan kalktı. 25 bin 624 rapordan sadece 447'si savcılıklara gönderildi.

AKP iktidarları döneminde Sayıştay denetçileri tarafından belirlenen milyarlarca liralık kamu zararı sonraki süreçte itirazlar sonucu mikro rakamlara dönüşüyor. Bu rakamlar da genel bütçeli idarelerde sadece yüzde 28'i, özel bütçeli idarelerde ise yüzde 43'ü sorumlulardan geri alınabiliyor. Ayrıca 21 yıllık dönemde hazırlanan 25 bin 624 yargılamaya esas rapordan sadece 447'si Cumhuriyet savcılıklarına gönderildi.

Tahsilat Yüzde 28

Kamu görevlilerinin mevzuata aykırı işlemleri sonucu 13 milyar lirayı geçtiği hesaplanan kamu zararının çok küçük bir bölümü tahsil edilebiliyor. Sayıştay'ın her yıl yayımladığı Genel Uygunluk Bildirimi'nde yer alan verilere göre, milyarlarca liralık zarar itirazlar sonucu milyon liralık düzeyinde kesinleşiyor.

2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'ndeki "Genel Bütçeli İdarelerin Kesinleşen Sayıştay İlamları Uygulama Sonuçları İcmali" verileri ile Sayıştay verilerinin karşılaştırılması sonucunda yapılan hesaplamalara göre, aralarında Cumhurbaşkanlığı ve bakanlıkların da bulunduğu genel bütçeli idarelerin muhasebe birimlerinde önceki yıllardan 2021 sonuna kadar kesinleşen ve tahsili kararlaştırılan tutar 16 milyon 583 bin Türk Lirası ile 487,50 Avro olarak hesaplandı. Bu tutarlardan 4 milyon 782 bin TL tahsil edildi, kalan 11 milyon 800 bin Türk Lirası ile 487,50 Avro ise bir sonraki yıla devretti. Böylelikle tahsilat oranı yüzde 28 olarak gerçekleşti. 11 milyon 800 bin TL'lik zarar bir sonraki yıla devredildi.

Borç tutarının 12 milyon lirası bakanlıklar, 3 milyon lirası defterdarlıklar, 331 bin lirası mal müdürlükleri, 277 bin lirası askeri kurumlar, 247 bin lirası da diğer kurumlarda tespit edilen işlemlerden kaynaklanan zararlardan oluştu. Karayolları ve Devlet Su İşleri Genel Müdürlükleri ile üniversitelerin de aralarında bulunduğu özel bütçeli idarelerde ortaya çıkan zarar genel bütçeli idareleri üçe katladı.

47 milyon 189 bin TL olarak kesinleşen borç tutarının 20 milyon 254 bin TL'si tahsil edildi. Bu idarelerdeki tahsilat oranı yüzde 43 oldu. 303 bin 505 dolarlık yabancı para cinsinden borcun ise tümü tahsil edildi. 26 milyon 934 bin TL'lik alacak ise bir sonraki yıla kaldı.

DSİ her yıl olduğu gibi geçen yılda da zarar şampiyonluğunu kaptırmadı. 14 milyon 415 bin TL'lik kesinleşen tutarla ilk sırada yer alan bu kurumu 7 milyon 149 bin TL ile Karayolları Genel Müdürlüğü Strateji Daire Başkanlığı izledi. Karayolları Antalya Bölge Müdürlüğü'nde 5 milyon 746 bin TL'lik, Bursa Bölge Müdürlüğü'nde ise 3 milyon 577 bin liralık zarar kesinleşti. Tüm kamu kurumlarında 2002-2003 yılından bu yana ödenmeyi bekleyen alacaklar bulunuyor.

Ceza Yargılaması Yolu

Kamu zararı tahsilatının sınırlı kalmasının yanında sorumluların yargılanarak cezalandırılması yolu da çok fazla kullanılmadı. 2022 yılından bu yana hesap yargılaması yapan dairelere 25 bin 624 yargı raporu sevk edildi. Bunlarla ilgili "Hesap ve işlemlerin yasal düzenlemelere uygunluğu, kamu zararının sorumlulardan tazmini, hesap ve işlemler ile ilgili olarak kamu zararı oluşmadığından ilişilecek bir husus bulunmadığı" kararlarının yanı sıra sınırlı da olsa "Gerekli görülen hususların ilgili mercilere bildirilmesi" olarak ifade edilen Cumhuriyet savcılıklarına suç duyurusu yoluna başvuruldu. 25 bin 624 rapordan sadece yüzde 2'si olan 447 konu ile ilgili dosya ceza yargılaması yapılması için savcılıklara gönderildi.

İFTAR SOFRASI BU YIL ZAMLARA YENİK DÜŞTÜ

Enflasyonun değil iftar sofrasının beli kırılmış oldu

Bu yıl iftar sofrası için bazı temel maddelerindeki yıllık fiyat artışı hesaplandı. **iktidar enflasyonun belini kırdık diye dursun gıda fiyatlarındaki artış vatandaşın belini kırmaya devam ediyor. Bu yıl ne yazık ki iftar sofrası da artan zamlara yenik düştü.**

Ürün	Mart 2022 Fiyatı	Mart 2023 Fiyatı	Artış Yüzdesi
ET	97,35 TL	281,00 TL	%188
TAVUK	32,69 TL	59,80 TL	% 82,93
PİRİNÇ	15,17 TL	47,90 TL	% 215,75
BULGUR	10,50 TL	44,90 TL	%327,60
AYÇİÇEK YAĞI(LT)	29,70 TL	51,75 TL	% 74,25
TEREYAĞI	89,20 TL	208,50 TL	%133,75
NOHUT	21,70 TL	59,90 TL	%176,10
KURUFASULYE	20,30 TL	52,90 TL	%160
DOMATES	13,25 TL	35,50 TL	%167,02
BİBER	18,25 TL	32,00 TL	%75
KURUSOĞAN	3,50 TL	13,50 TL	%285
PATATES	6,75 TL	18,00 TL	%166
ZEYTİN	41,50 TL	117,35 TL	%182
BEYAZ PEYNİR	45,50 TL	169,00 TL	%271
MERCİMEK	21,90 TL	49,20 TL	%124
MAKARNA(PAKET)	7,75 TL	15,80 TL	%103,87

Kaynak; Mart 2022 ürün fiyatları TÜİK madde sepeti, Mart 2023 ürün fiyatları güncel Market ve hal fiyatları üzerinden derlenmiştir.

Etin fiyatı en az %188 oranında arttı.

Geçtiğimiz yıl ortalama fiyatı TÜİK madde sepetinde 97,35 TL olarak belirtilen 1 kg et fiyatı, Mart ayında 281 TL'ye kadar yükseldi. İftar sofrasına bir kap et yemeği koymanın maliyeti geçen yıla göre %188 oranında artmış oldu. Tavuk etinin fiyatı ise en az %82,93 oranında arttı.

Bulgur yüzde 327, Pirinç fiyatı ise yüzde 215 oranında arttı.

Sofraların temel besin maddelerinden olan kuru bakliyatın ise fiyat artışı yüzde 300'leri aştı. 1 kg pilavlık bulgurun fiyatı geçtiğimiz yıl Mart ayına göre yüzde 327 oranında artarken, 1 Kg pirinç fiyatındaki artış yüzde 215 oranında arttı. Bir yıllık fiyat artışı nohutta %176, kuru fasulyede yüzde 166, kırmızı mercimekte ise %124 olarak kayıtlara geçti. İftar sofrasında bu yıl pirinç pilavının maliyeti yüzde 215 oranında artmış oldu.

Enflasyonun değil iftar sofralarının beli kırılmış oldu. Kuru soğanın fiyatı bir yılda 285 oranında arttı.

İktidar sürekli olarak enflasyonun belini kırdık diye dursun marketlerde, pazarlarda fiyat artışlar hız kesmeden devam ediyor. Fiyatlar arttıkça bu yıl iftar sofrasında dar gelirli ailelerin iftar sofrası da zamlara yenik düşmüş oluyor.

Sofraların vazgeçilmezi kuru soğanın fiyatı bile geçtiğimiz yıl Mart ayına göre yüzde 285 oranında artarken, domatesin fiyatı %167, patatesin fiyatı ise yüzde 166 oranında arttı.1 Paket makarnanın fiyatı ise geçtiğimiz yıla göre en az yüzde 103 oranında arttı.

KRİZDEKİ YURTTAŞ EBEDİ ORUÇTA

Ekonomik darboğaz, yurttaşın sofrasını sildi süpürdü. Gıda enflasyonunda her geçen gün yeni rekorlar kırılırken 2022'de 5 TL olan pide 10 TL'ye, salça 14 TL'den 40 TL'ye, kuşbaşı et 99 TL'den 250 TL'ye fırladı.

Türkiye'de milyonlarca yoksul hane yaratan ekonomik kriz, yurttaşın sofrasından kilolarca gıda ürünü eksiltti. CHP Milletvekili Burhanettin Bulut, "İftar sofrasının olmazsa olmazı" olarak tanımladığı gıda ürünlerinde yaşanan fiyat değişimlerini inceledi. Gıda enflasyonunun durdurulamadığını ifade eden Bulut, "2022 yılında 5

TL'den satılan 330 gramlık Ramazan pidesi, 2023'te 30 gram daha az gramaj ile üretirse de 10 TL'den satılacak. Vatandaşın iftar sofrasına ateş düştü" dedi.

Ekonomik kriz nedeniyle yaşamını sürdürmekte zorlanan yurttaş, temel gıda maddelerine dahi ulaşamaz duruma geldi. CHP'li Burhanettin Bulut'un temel gıda maddelerinin fiyatlarında 2022-2023 dönemindeki değişime yönelik çalışması ise tabloyu gözler önüne serdi.

Fahiş Artışlar

Çalışmaya göre, 2022'de 133,5 TL olan hurmanın kilosu, 2023'te 210 TL'ye yükseldi. Zeytinin kilosu da çarpıcı şekilde artarak 48 TL'den 84 TL'ye çıktı. Ayçiçek yağının litre fiyatı da yüzde 47'lik artışla 45.50 TL'ye ulaştı. Hazır çorba fiyatının 5 TL'den 10 TL'ye, makarnanın fiyatının ise 7 TL'den 12,75 TL'ye çıktığı belirtildi.

'Ekonomik Sıkıntı Yaşıyoruz'

Reuters'a konuşan AKP yetkilisi, "Şu anda ekonomik tabloyla ilgili sıkıntı yaşıyoruz. Bunun tartışılacak bir tarafı yok" dedi.

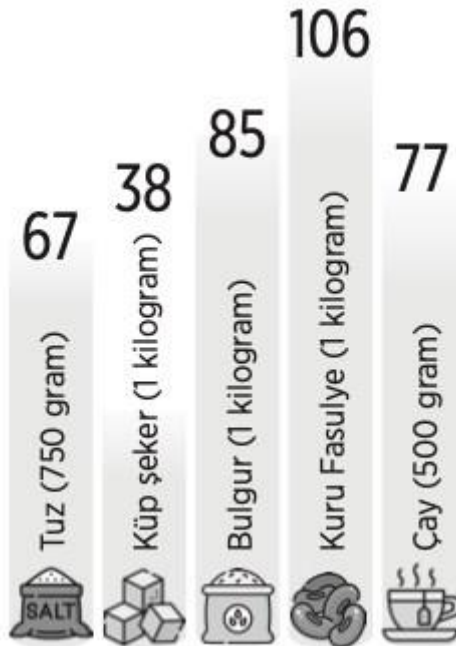
İngiltere merkezli Reuters haber ajansında, "Erdoğan, seçimlerden önce ekonomik güvenilirliği onarmaya çalışıyor" başlığı ile Türkiye'deki seçim süreci ve Mehmet Şimşek'in AKP'nin teklifini reddetmesi değerlendirildi. Reuters'a açıklamalarda bulunan üst düzey bir hükümet yetkilisi, Erdoğan ile Şimşek'in görüşmesinden 'istenmeyen' bir sonuç çıktığını belirtti. AKP içerisinde Şimşek'in geri dönmesine ilişkin görüş ayrılıkları olduğunu aktardı. AKP'den başka bir yetkili ise, Şimşek'in dönüşünün anketlere olumlu yansıtacağını savundu. Söz konusu isim, "Şu anda ekonomik tabloyla ilgili sıkıntı yaşıyoruz. Bunun tartışılacak bir tarafı yok" dedi ve 'yeni adımlar atılması gerektiğini' dile getirdi. Parti yetkilisi ise, seçim beyannamesinin ekonomi alanında 'serbest piyasa yanlısı ortodoks yaklaşımlar yerine daha dengeli ve karma politikalar içerebileceğini' söyledi.

'Yatırımcılar Temkinli'

Haberde görüşüne yer verilen varlık yöneticisi Blaise Antin, AKP iktidarının geçmiş 'aldatmacalarını' göz önünde bulunduran yatırımcıların 'temkinli' yaklaştığını söyledi. BlueBay Asset Management'tan Polina Kurdyavko ise, 'ekonomik zorluğun iktidara kim gelirse gelsin ve hangi politika uygulanırsa uygulansın kolayca çözülemeyeceğini' ifade etti.

Çaya Yüzde 77 Zam

Çalışmada yer alan bazı gıda maddelerinin bir yılda gördüğü zam ise şöyle kaydedildi:

DERİNLEŞEN KRİZİN FATURASI ÇOCUKLARA

TÜİK verilerine göre, ülkede 6 aylık ve üstü çocukların yüzde 62,4'ü ekmek veya makarnayı her gün tüketirken sadece yüzde 12'si et, tavuk veya balık yiyebiliyor. Uzmanlar "Bu durum derin yoksulluğun göstergesi" dedi.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, Türkiye'de 6 aylık ve daha yukarı yaştaki çocukların yüzde 62,4'ü ekmek veya makarna gibi tahıl içeren yiyecekleri her gün tüketirken, sadece yüzde 12,7'si her gün et, tavuk veya balık, yüzde 10,9'u ise fasulye, nohut, mercimek gibi kuru baklagilleri her gün tüketebiliyor. Uzmanlar, bu durum derin yoksulluğun göstergesi olduğunu belirterek "Yeterli ve dengeli beslenemeyen çocuklar fiziksel, ruhsal ve zihinsel gelişim sorunları yaşar" diye konuştu.

TÜİK 2022 yılı Türkiye Çocuk Araştırması'nın sonuçlarını dün yayımladı. 10 Ekim- 16 Aralık 2022 tarihleri arasında yapılan araştırma kapsamında 0- 17 yaş grubundaki 14 bin 705 çocuk ile ilgili bilgiler derlendi. Veriler, okullarda her gün bir öğün ücretsiz sağlıklı yemek çağrılarının ne kadar haklı olduğunu da bir kez daha ortaya koydu.

Cips Tüketimi De Fazla

Araştırma sonuçlarına göre, ekmek veya makarna gibi tahıl içeren yiyecekleri her gün tükettiği belirtilen 6 aylık ve daha yukarı yaştaki çocukların oranı yüzde 62,4 iken, meyveyi her gün tükettiği belirtilen çocukların oranı yüzde 50,5, sebze her gün tükettiği belirtilen çocukların oranı yüzde 33 oldu. Peynir ve yoğurt gibi hayvan sütünden yapılan yiyecekleri her gün tükettiği belirtilen 6 aylık ve daha yukarı yaştaki çocukların oranı yüzde 57,8 olarak yer aldı. Yine, et, tavuk veya balığı her gün tükettiği belirtilen çocuklarda oran ise yüzde 12,7 ve fasulye, nohut, mercimek gibi kuru baklagilleri her gün tükettiği belirtilen çocukların oranı yüzde 10,9'larda kalması dikkat çekti. Şeker veya çikolata gibi tatlıları her gün tükettiği belirtilen çocukların oranı yüzde 32,6, cips ve kraker gibi atıştırmalıkları her gün tükettiği belirtilen çocukların oranı yüzde 21,4, kola veya şeker içeren diğer alkolsüz içecekleri her gün tükettiği belirtilen çocukların oranı ise yüzde 15,1 olarak gerçekleşti. Annenin, temel bakım verenin eğitim seviyesi arttıkça meyve, sebze, et, tavuk veya balık, peynir ve yoğurt gibi hayvan sütünden yapılan yiyecekleri her gün tüketen çocukların oranının arttığına da rastlandı.

TÜİK 2022 YILI TÜRKİYE ÇOCUK ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

Sanata Bütçe Ayrılmıyor

Son 12 ayda sinema veya tiyatroya gittiği belirtilen 6- 17 yaş grubundaki çocukların oranının yüzde 39,1 olduğu görüldü. Son 1 yılda sinema veya tiyatroya gitmediği belirtilen 6- 17 yaş grubundaki çocukların yüzde 40,1'inin aileleri tarafından maddi olarak bu etkinliğin karşılanmadığı da dikket çekti. Verilerde, kendine ait odası olan çocukların oranı ise yüzde 34'lerde kaldı. Ayda en az birkaç kez diğer çocuklarca zorbalığa maruz kaldığı belirtilen 6-17 yaş grubundaki çocukların oranı yüzde 13,8 oldu.

ÇOCUKLAR ODASINI PAYLAŞIYOR

Bedelsel, zihinsel ve ruhsal gelişimi de etkiler

Araştırma sonuçlarını değerlendiren Halk Sağlığı Uzmanı Prof. Dr. Kayıhan Pala "Bu sorun Türkiye'de çocuk yoksulluğundan, hatta çocukların içinde bulunduğu ailelerin derin yoksulluklarından ayrı düşünülemez" dedi. Avrupa Birliği (AB) istatistiklerini anımsatan Pala "Türkiye'de son verilere yoksul ya da yoksun olarak tanımlanan ailelerin oranı yüzde 40'ın üzerinde. Son birkaç yılda ekonomik krizin etkisiyle daha da fazla olduğu düşünülebilir" diyerek, özetle şöyle devam etti: "Temel gıdalara erişemeyen çocuklar, yalnızca bedensel açıdan geri kalmıyorlar. Aynı zamanda zihinsel ve ruhsal gelişimleri de geri kalıyor. Bu çocuklar aynı zamanda erişkin olabilecek kadar yaşarsa hem sağlıksız geçen süreleri uzun, hem de ömürleri kısa oluyor. Bu nedenle ısrarla devletin sosyal koruma şemsiyesinin bütün çocukları kapsayacak şekilde genişletilmesi gerek. Eğitim, sağlık gibi temel hizmetlere ulaşımın önündeki bütün engellerin kaldırılması şart. Bu nedenle çocuklara en az bir öğün okullarda nitelikli gıda sunulması ve yemek verilmesi onların gelişimleri açısından çok büyük önem taşıyor."

Halk Sağlığı Uzmanı Doç. Dr. Cavit Işık Yavuz da özetle şunları söyledi: "Gelişimin hem en hızlı, hem de en önemli olduğu dönemde beslenme çok önemli. Yeterli ve dengeli beslenme aksarsa, çocuğun hem büyümesi hem gelişmesi olumsuz etkilenir. Çocukluk çağında yeterli ve dengeli beslenme olmazsa, ilerleyen dönemde beslenme bozukluğu, gelişme geriliği ya da farklı psikososyal özelliklerin gelişmemesi şeklinde kendini gösterebilir. Bunun en tipik örneği malnütriyon dediğimiz beslenme bozukluğudur. Yeterli protein alamayan çocuklarda örneğin protein ve enerji bozukluğu gelişir, bodurluk bu anlamda önemli bir göstergedir. Beslenme sorunları çocuklarda obezitenin gelişimine de sebep olabilir."

KAMUNUN MALINI 20 YILDA YOK ETTİLER

Kamu varlıklarını haraç mezat elden çıkararak iktidar, 2022 yılında 504 milyon dolarlık özelleştirme yaptı. AKP iktidarında gerçekleştirilen 63,2 milyar dolarlık özelleştirme, 1986-2003 dönemini sekize katladı.

Cumhuriyet'in önemli stratejik kurumlarının da aralarında yer aldığı kamu varlıklarını birer birer satan AKP, özelleştirmelere 2022 yılında da devam etti. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın verilerine göre, 2022 yılında 504 milyon dolarlık özelleştirme yapıldı. AKP iktidarında gerçekleştirilen özelleştirmelerin toplam tutarı, 63,2 milyar dolara ulaştı.

Haraç Mezat Satış

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın 2022 Yılı Faaliyet Raporu, iktidarın kamu varlıklarının satışına yönelik agresif politikasını gözler önüne serdi. 1986-2022 döneminde gerçekleştirilen özelleştirme uygulamalarının toplam 71,3 milyar dolarlık tutarının yüzde 88'ini AKP döneminde gerçekleştirilen özelleştirmeler oluşturdu.

AKP iktidarında kamunun elindeki önemli varlıklar birer birer elden çıkarıldı. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın verileri de AKP döneminde gerçekleştirilen özelleştirmelere ayna tuttu. AKP iktidarının ilk yılı olan 2003 yılında 8 milyar 240 milyon dolarlık özelleştirme gerçekleştirildi. AKP'li yıllarda özelleştirmelerden en fazla gelir edilen yıl ise 2013 yılı oldu. 2013 yılında gerçekleştirilen özelleştirmelerden edilen toplam gelir kayıtlara, 12 milyar 486 milyon dolar olarak geçti.

AKP döneminde bazı yıllara göre gerçekleştirilen özelleştirmelerin tutarı ise şöyle sıralandı:

2006: 8 milyar 96 milyon dolar

2010: 3 milyar 82 milyon dolar

2014: 6 milyar 266 milyon dolar

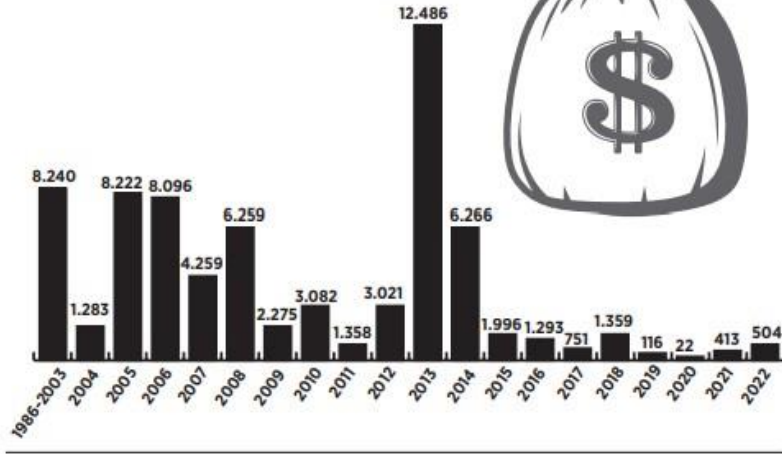
2018: 1 milyar 359 milyon dolar

2022: 504 milyon dolar

En Yakıcı Özelleştirme Şekerde

AKP döneminde gerçekleştirilen en yakıcı özelleştirmelerden biri de Şeker Fabrikaları A.Ş. bünyesinde yaşandı. 2008 yılında özelleştirme programına alınan Türkşeker'e ait 14 fabrikanın özelleştirilmesi süreci 2018 yılında tamamlandı. Erzurum ve Erzincan şeker fabrikaları Albayrak Grubu'na satıldı. Şeker fabrikalarının tamamına yakını da iktidara yakın sermaye gruplarına verildi.

YILLAR İTİBARIYLA ÖZELLEŞTİRME TUTARLARI (MİLYON DOLAR)

KAMU KAYNAKLARI 'AİLENİN' EMRİNDE!

AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın eşi Emine Erdoğan'ın önsözünü yazdığı kitabın proje kapsamında en fazla sayıda baskısı yapılan kitap olduğu, bakanlığın kitap için 2,6 milyon TL harcadığı ortaya çıktı.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca 1952 yılında başlatılan Milli Kültür Eserlerinin Basımı ve Yayımlı Projesi'nin 2022 yılına yönelik verileri, iktidarın kamu kaynaklarına yönelik hoyrat tutumunu ortaya koydu. Emine Erdoğan'ın önsözünü yazdığı, bakanlığın 2,6 milyon TL harcadığı, "Asırlık Tariflerle Türk Mutfağı" isimli kitaptan proje kapsamında 2022'de 12 bin adet yeni basım yapıldığı bildirildi. Kitap, baskı sayısı itibarıyla en yakın rakibini dörde katladı.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca, "Türk kültür, sanat ve edebiyatını ulusal ve uluslararası alanda tanıtmak" amacıyla 1952 yılında başlatılan "Milli Kültür Eserlerinin Basımı ve Yayımlı Projesi" kapsamında 2022 yılında

bastırılan kitaplar belli oldu. Proje kapsamında 2022 yılında dokuz kitabın tekrar basımının yapıldığı, dört kitabın baskıya çıkarıldığı, dört kitabın da baskıya hazırlandığı belirtildi.

Erdoğan'ın Kitabı Zirvede

Toplam 17 kitabın yer aldığı listenin ilk sırasında, "Asırlık Tariflerle Türk Mutfağı" isimli kitap yer aldı. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın eşi Emine Erdoğan'ın önsözünü yazdığı ve "Tanıtımına katkı sunduğu" kitaptan 6 bin adet Türkçe, 6 bin adet de İngilizce olmak üzere toplam 12 bin adet tekrar basım yapıldığı öğrenildi.

Kamuoyunda, "Emine Erdoğan'ın kitabı" olarak bilinen Asırlık Tariflerle Türk Mutfağı kitabının baskı sayısı itibarıyla en yakın rakibini dörde katladığını ortaya koyan listedeki diğer bazı kitaplar ve baskı sayıları ise şöyle sıralandı:

- Molla Ahmed-i Cezîrî Divan: 3 bin adet tekrar baskı
- Faki-yi Teyran Divanı: 3 bin adet tekrar baskı
- Şeyh Şemseddîn-î Ahlâtî Dîwan: 2 bin adet hazırlık baskı
- Atatürk Kültür Merkezi: Bin adet tekrar baskı
- Süleyman Çelebi ve Mevlid Geleneğimiz: 2 bin adet baskı

Bakanlık Bütçesi Seferber Edildi

Kültür ve Turizm Bakanlığı, "Emine Erdoğan'ın kitabı" için 2021 ve 2022 yıllarında dört farklı ihale düzenledi. Kitabın basım ve tanıtım işlerine yönelik ihaleler kapsamında bakanlığın kasasından çıkan toplam para, 2 milyon 613 bin 160 TL olarak hesaplandı. Kitabın yalnızca tanıtımı için 700 bin TL gözden çıkarıldı.

KYK YURTLARI BOŞ, ÖĞRENCİLER EVDE

Erdoğan'ın depremzedelerin konaklayacağını söylediği KYK yurtları kapı duvar. İstanbul'da yalnızca bir KYK yurdu depremzedelere tahsis edilmiş. Bu durum 'üniversiteler neden kapatıldı?' sorusunu akla getiriyor.

Türkiye'yi acıya boğan Maraş merkezli depremlerin ardından AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Türkiye genelindeki tüm KYK yurtlarının depremzedelere tahsis edileceğini açıkladı. Yüz binlerce üniversite öğrencisinin mağdur olmasına neden olan kararın ardından öğrenciler uzaktan eğitime geçti. Ancak Milli Eğitim Bakanlığı'nın verilerine göre toplam 24 bin 651 öğrenci kapasiteli 21 devlet yurdu bulunan İstanbul'da sadece Büyükçekmece KYK Yurdu'nun kapıları depremzedelere açılmış.

İstanbul'daki 5 bloktan oluşan 3000 kişi kapasiteli Cevizlibağ Atatürk Öğrenci Yurdu başta olmak üzere Vezneciler ile Çemberlitaş kız öğrenci yurtları ve sınırlı sayıda daha önce de KYK yurdunda kalan depremzede öğrenciye kapısı açılan Fatih Sultan Mehmet Öğrenci Yurdu'nda AKP'li Erdoğan'ın sözlerinin gerçekleşmediği ortaya çıktı. Yurt güvenlik görevlileri "İstanbul'da yalnızca Büyükçekmece KYK Yurdu ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne ait yurtlarda depremzedeler kalıyor. Bu yurtlar kapalı" dedi.

Yurtlar Kapı Duvar

Erdoğan'ın açıklamasının ardından eğitimi aksayan, barınma sorunu yaşayan ve mağdur edilen yüz binlerce üniversite öğrencisinin yanı sıra deprem bölgesindeki yurttaşların mağduriyetinin de karşılanmadığı "üniversitelerin yaza kadar çevrimiçi eğitime geçirilmesi" kararı hakkında konuşan İstanbul Üniversitesi öğrencileri yaşadıklarını şu sözlerle anlattı: "Ders çalıştığımızı hissetmek için kütüphaneye geliyoruz. Civardaki tüm yurtlar kapatıldı. Yurtlar kapı duvar. Girip çıkan biri yok. Depremzedelere tahsis edileceği söylenmişti. Biz bir tane bile depremzede görmedik. Yurtta kalan arkadaşlarımız evlerine döndü. Birçok arkadaşımız kiralardan dolayı evlerini boşaltmak zorunda kaldı. Keşke depremzedelere verilseydi. Hepimize yaşatılanlar çok üzücü. Herkesi mağdur ediyorlar."

Yurtlarda Ne Öğrenci Var Ne Depremzede

CHP Genel Başkan Yardımcısı. Gamze Akkuş İlgezdi, depremzedelere ayrılan KYK yurtlarının birçoğunun boş olduğu iddialarını Meclis'e taşıdı. Akkuş İlgezdi, "KYK yurtları söylendiği gibi boş ise neden öğrencilerimiz yüz yüze eğitim hakkından mahrum bırakılıyor. Nitelikli ve yüz yüze eğitim her bir öğrencimizin hakkı değil midir? Gençlerimizi online eğitime mahkûm edenler, KYK yurtları boş duruyorken, bu uygulamanın keyfi olmadığını

nasıl ispat edecekler. Gençlerimizi düşünmediğiniz çok açık peki depremzedelerimiz neden hala kalacak yer bulamıyor? KYK yurtlarını boş tutarak neye hizmet ediyorsunuz” dedi.

Kahramanmaraş merkezli ve 11 ilimizin ağır bir şekilde etkilendiği deprem felaketinden kurtulan ve evleri yıkıldığı için göç etmek zorunda kalan vatandaşlarımızın KYK yurtlarına yerleştirileceği açıklanmıştı. Fakat uygulamada hiç de öyle olmadı. Konuya ilişkin soru önergesi hazırlayan CHP Genel Başkan Yardımcısı ve İstanbul Milletvekili Dr. Gamze Akkuş İlgezdi, şunları söyledi:

Yurtların Büyük Bölümü Boş Kaldı

“Depremi hemen ardından alınan kararlar birlikte çok sayıda mağduriyet oluştu. Hem sosyal medyadan hem de çeşitli iletişim kanallarından bize ulaşan öğrencilerin yaşadığı sorun, sıkıntı toplumsal bir travmaya dönüştü. Üniversitelerin örgün eğitim programlarında şu anda 5 milyon 964 bin 910 öğrenci okuyor. KYK yurtlarında kalan öğrenci sayısı ise 678 bin 763. Üniversitede okuyan her 100 öğrenciden yalnızca yüzde 11’i ise KYK yurtlarında barınabiliyor. Depremden sonra eşyalarıyla birlikte yurtlardan çıkarılan çok sayıda öğrenci, ortada kalırken, boşaltılan yurtların da büyük bölümünün boş kaldı.”

Öğrencilerin İsyanına Kulak Verin

Atatürk Öğrenci Yurdu’nda kalan bir kadın öğrenci, “Deprem felaketinden sadece bir kaç gün sonra yurt görevlisi ablaların eşyalarımızı toplanmaya başladığını öğrendik. Bazı arkadaşlarımıza birkaç saat içerisinde yönetim tarafından odalarını boşaltması gerektiğini söylediler. Bu kararlar alınırken bizlere bir şey sorulmadı. Bizim isyanımız buna. Yakın illerde yaşayan bazı arkadaşlarımız bir şekilde gidip eşyalarını alabildi. Ancak uzak illerde olanlar ne yapacak?” dedi.

BULDUĞUNUZ ÇÖZÜM ÖĞRENCİLERİ KAPININ ÖNÜNE KOYMAK MI?

Depremzedelerle büyük bir dayanışma örneği sergileyen binlerce öğrencinin kapının önüne koyulmasının sorunları daha da arttırdığını dile getiren CHP Genel Başkan Yardımcısı Gamze Akkuş İlgezdi, “Öğrencilerimizin çözümlerine kulak vermeliyiz. Hiçbir öğrencimiz depremde vatandaşlarımızın KYK yurtlarına veya herhangi bir devlet lojmanına yerleştirilmesine itiraz etmiyor. Neden ilk olarak eğitimden fedakârlık verildiğine itirazları ediyorlar. Haksızlar mı? Bence hayır! Yüzlerce otel, binlerce kiralık daire, satılmayı bekleyen binlerce konut, Cumhurbaşkanlığına tahsis edilmiş onca yapıların birçoğu boş dururken öğrencilerimizin eğitimine zarar verecek kararlar alınmamalıydı.

Tek Kişinin, ‘Ben İstedim Oldu’ Yaklaşımı Olmaz

Maalesef Türkiye’de tek kişinin “ben istedim olur” anlayışıyla alınan karar neticesinde öğrencilerimizin eşyalarını dahi toplamalarına izin vermeden, çöp poşetlerine toplanan kişisel eşyaları kapının önüne koydular! Öğrencilerimizin sadece sorunları bununla da bitmiyor. Uzaktan eğitim sistemine hazırlıkları var mı diye soranları yok. Tek başlarına çözüm aramaktalar. Kapının önüne eşyalarını koydukları öğrencimizin ailelerinin yanına dönecek imkânı var mı? Ailesinin yanına dönse uzaktan eğitime katılacak interneti, bilgisayarı var mı? Tüm bunlara sahip öğrencimizin ders çalışabileceği bir ortam var mı? Bunların hiç birini umursamadan aldılar bu kararı...”

Akkuş İlgezdi’den Soru Önergesi

CHP’li Akkuş İlgezdi’nin, Gençlik ve Spor Bakanı Mehmet Kasapoğlu’nun cevaplaması üzerine vermiş olduğu soru önergesi ise şöyle:

1. Toplam kaç depremde vatandaşımız KYK yurtlarına yerleşim sağlamıştır?
2. Vatandaşlarımızın tüm ihtiyaçları bakanlığınız tarafından karşılanmakta mıdır?
3. Boş KYK yurtları kalmış mıdır? İl ve ilçe bazlı olarak açıklar mısınız?
4. Depremde vatandaşlarımızı yerleştirmek üzere, eşyalarını dahi toplamalarına izin vermediğiniz öğrencilerimizin durumu hakkında bir çalışma yapılmış mıdır?
5. Öğrencilerimizin ailelerinin yanlarına dönmesi adına herhangi bir destek oluşturulmuş mudur?
6. Barınma, beslenme, ulaşım ve uzaktan eğitime katılma konusunda ihtiyacı olan öğrencilerimiz için herhangi bir çalışma yapılmış mıdır?

"Okulları Derhal Açın"

CHP İstanbul Milletvekili Özgür Karabat da geçen günlerde Twitter hesabı üzerinden İstanbul'a ait paylaştığı görüntülerde üniversite öğrencilerinin mağduriyetine dikkat çekti. Karabat, depremzedelerin yerleştirilmesi için öğrencilerin çıkarıldığı bir yurttan depremzedenin bulunmadığını ve okulların acilen açılması gerektiğini vurguladı. Özgür Karabat paylaşımında, "Depremzedelerin yerleştirilmesi için öğrencilerin çıkarıldığı yurtlarda depremzede yok. Alelacele ve hesapsızca alınan kararlarla hem öğrenciler mağdur edildi hem yurtlar boş kaldı. Okulları derhal açın" dedi.

MİLYONLUK YOL İHALESİ AKP'LİYE

Osmaniye'de, Maraş merkezli depremlerin gerçekleştiği 6 Şubat'ta duyurusu yapılan yol yapım ihalesi, 60 milyon 755 bin TL'lik teklifle 'Kadirli Beton İnşaat'a gitti. Şirket, AKP'li Bahtiyar Nacar ve İdris Nacar'a ait.

Kamu kurumları ile yerel yönetimlerin ihaleleri AKP'lilerce paylaşılmaya devam ediyor. Bunun son örneği Osmaniye'de gerçekleşti. İl Özel İdaresi'nin yol ihalesi, AKP'den belediye başkan aday adayları olan Bahtiyar Nacar'ın şirketine gitti.

Kamu İhale Bülteni'nde yer alan bilgilere göre İdare'ye bağlı Destek Hizmetleri Müdürlüğü, Maraş merkezli depremlerin olduğu gün "Kara Yolu İşleri Yapıtılacaktır" başlığıyla ihaleye çıktı. Osmaniye'nin Kadirli ve Sumbas ilçelerindeki köy yollarının 64 kilometresini kapsayan ihale, açık ihale yöntemiyle düzenlense de teknik şartnamedeki kısıtlayıcı hükümler nedeniyle ihaleye yalnızca bir şirket teklif verebildi. 250 günde tamamlanması planlanan yolun ihalesini 60 milyon 755 bin 200 TL'lik teklifle 'Kadirli Beton İnşaat' aldı. Şirketle Osmaniye İl Özel İdaresi arasında 20 Mart tarihinde sözleşme imzalandı.

AKP'den Aday Adayı

Ticaret Sicil Gazetesi'nde yer alan bilgilere göre, söz konusu şirket İdris Nacar ile Bahtiyar Nacar'a ait. Bahtiyar Nacar, Kadirli AKP'den belediye başkan aday adayları olmuş bir isim. İdris Nacar'ın ise sosyal medya hesabından sık sık AKP'yi öven paylaşımlar yaptığı görülüyor. Nacar'lar, daha önce de Osmaniye'deki kamu kurumlarından 288 milyon 804 bin 951 TL'lik yedi ihale aldı. O ihaleler ve tutarları şöyle:

- Osmaniye İl Özel İdaresi'nden 288 milyon 451 bin 447 TL'lik üç ihale.
- MHP'li Kadirli Belediyesi'nden 115 bin TL'lik iki ihale.
- MHP'nin yönetimde olduğu dönemde Sumbas Belediyesi'nden 145 bin TL'lik bir ihale.
- Kadirli İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nden 93 bin TL'lik bir ihale.

HANI 'HARAM'DI?

Diyanet'ten 677 bin TL'lik faiz kazancı

Dev bütçesiyle tartışma konusu olan Diyanet İşleri Başkanlığı'nın "Haram" dediği faizden 677 bin TL kazanç sağladığı tespit edildi. Ayrıca kurum son dört yılda 2 milyar 874 milyon 837 bin TL'lik vergi geliri elde etti.

Geçen yıl başlangıç ödeneğini yüzde 47 oranında aşarak 23,5 milyar TL harcayan Diyanet İşleri Başkanlığı'nın vergi ve faiz geliri de belli oldu. Hemen her fırsatta faiz karşıtı açıklamalar yapan Başkanlık, faizden yüz binlerce lira, vergilerden ise yüz milyonlarca liralık gelir elde etti.

Vergi Diyanet'e Gitti

Başkanlığın gider kalemlerini içeren Faaliyet Sonuçları Tablosu'na göre Diyanet, geçen yıl vergilerden toplam 462 milyon 981 bin 600 TL'lik kazanç sağladı. Bunun 373,9 milyon TL'si, "Gelir ve kazanç üzerinden alınan vergiler" olarak sınıflandırıldı. Diyanet'in damga vergisi geliri ise 75,2 milyon TL olarak kayıtlara geçti.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın 2019 ve 2022 yıllarını kapsayan dört yıllık toplam vergi geliri 2 milyar 874 milyon 837 bin TL olarak kaydedildi. Bu dönemdeki vergi geliri toplamının yıllara göre dağılımı ise şöyle gerçekleşti:

2019: 736 milyon 601 bin TL

2020: 738 milyon 82 bin TL

2021: 937 milyon 172 bin TL

2022: 462 milyon 981 bin TL

Diyanet'in, "Haram" dediği faizden yüz binlerce liralık gelir elde ettiğini ortaya koyan "Gecikme bedelleri" kalemine, 677 bin 244 TL'lik gelir yazıldı. Diyanet önceki yıl da, 386 bin 307 TL'lik faiz geliri elde etti. Böylelikle Diyanet'in 2021 ve 2022 yıllarında faizden elde ettiği toplam gelir 1 milyon 63 bin TL oldu.

Rakamlarla Diyanet

462 milyon 981 bin 600 TL

Geçen yılki vergi geliri

1 milyon 63 bin TL

Son iki yılda faiz geliri

23,5 milyar TL

Geçen yılki toplam harcama

101 MİLYON TON ENKAZ BEKLENTİSİ

Maraş merkezli depremlerin tüm boyutuyla araştırılması için kurulan TBMM Deprem Araştırma Komisyonu dün 5'inci kez toplandı. Toplantıda konuşan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Çevre Yönetimi Genel Müdürü Eyüp Karahan, depremin ardından yaptıkları çalışmaya göre, yıkım sonucunda 101 milyon tona denk düşen 46 milyon metreküp enkazın ortaya çıktığını belirtti.

Enkazla ilgili detaylı bilgiler veren Karahan, şu ifadeleri kullandı: "Hatay'da yaklaşık 16 milyon 562 bin metreküplük bir enkaz beklentimiz ortaya çıktı. Maraş'ta beklentimiz 6 milyon 883 bin metreküp, Antep'te 2 milyon 955 bin metreküp. Malatya'da bu rakam 11 milyon 845 bin ton. Urfa'da yaklaşık 903 bin metreküplük, Kilis 'te 250 bin metreküplük, Adana'da 981 bin metreküplük, Osmaniye'de 1 milyon 78 bin, Adıyaman'da yaklaşık 4 milyon 202 bin metreküplük birer enkazdan söz edebiliriz. Diyarbakır'da bu rakam 1 milyon 356 bin."

Enkaz kaldırma çalışmalarının sürdüğünü ve bu konuda uygun yerlerin belirlendiğini de kaydeden Karahan, "Hatay'da 15, Maraş'ta 23, Antep'te 14, Malatya'da 7, Urfa'da 5, Kilis'te 1, Adana'da 2, Osmaniye'de 4, Diyarbakır'da 1, Adıyaman'da 8 geçici döküm sahası belirlenerek çalışmalara başlandı" dedi.

Asbest Aslında Zehirli Değilmiş

Toplantıda enkaz kaldırma çalışmaları sırasında ortaya çıkabilecek asbest konusunda da tartışmalı ifadeler kullanıldı. Komisyonun AKP'li Başkanı Veysel Erođlu, asbestin zehirli olmadığını öne sürerek şunları söyledi: "Asbestle ilgili çok konuşuluyor asbest miktarı o kadar fazla değildir. Bir de ben geçmişte asbestle ilgili de araştırma yaptım. 'Asbestli borular vesaire zehirli' deniliyor, asbest esasen zehirli bir madde değildir ancak asbestin sebep olduğu hastalık 'asbestoz' hastalığıdır yani bu tozlar akciğere girdiği zaman akciğere yapışıyor ve asbestoz hastalığına sebep oluyor, ölüme sebep oluyor. Yani bunun bizatih kendisi zehirli değildir, tozları zehirlidir."

HAFRİYATLARIN DÖKÜLDÜĞÜ YERLER TARIM ARAZİLERİ

Deprem bölgesinde enkaz hafriyatlarının döküldüğu yerlerin verimli tarım arazileri ve sulak alanlarda olması ülke tarımının ve hayvancılığının geleceğini yok etmektedir. Kahramanmaraş'ta konut inşaatına başlanan

alanın Sütçü İmam Üniversitesi'ne ait en önemli ceviz, badem vb. bitkisel gen merkezinin kamulaştırılarak imara açılması, Adıyaman'da buğday ekili arazilerde inşaatların başlatılması, hafriyatların dere yataklarına dökülmesi gelecek nesillerin mirasını çalmaktır!

Deprem bölgesinde kapalı kapılar ardında gerçekleştirilen ihalelerle başlatılan konut inşaatlarının Cumhurbaşkanı (CB) Erdoğan'ın 'yeni yapılaşma ovalardan dağlara doğru olacak' sözleri ve vaatlerinin tam aksine hızla kamulaştırılıp imara açılan tarım alanlarına, ekili arazilere, sulama bölgelerine yapılması, ülke tarım ve hayvancılığının geleceğini yok etmektir. İktidar, felaket bölgesindeki yıkımın en büyük nedenlerinden birisinin tarımsal alanlar, dere yatakları, sulak zeminler üzerindeki yapılaşmalardan kaynaklandığını görmezden gelerek, bu afetten ders almak yerine uyarılara kulak asmaksızın aynı yanlışını sürdürüyor. Yeni felaketlere zemin hazırlıyor. En değerli, verimli üretim alanlarını ortadan kaldırıyor. Kahramanmaraş'ta TOKİ'nin rezerv alan olarak belirleyip inşaatları başlattığı Dulkadiroğlu ilçesi Akyar mevkiindeki 400 dönümlük arazinin 135 dönümü Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının kararıyla imara açılıp konut inşaatına tahsis edildi. Burası Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi'ne (SİÜ) ait dünyadaki üç ceviz, badem ve kabuklu bitkiler gen havuzundan birisi olan arazi. SİÜ'den yapılan açıklamada üniversiteye bağlı Sert Kabuklu Meyveler Uygulama ve Araştırma Merkezi'ne (SEKAMER) ait arazilerin başta ceviz olmak üzere dünyada bilinen merkezlerden birisi olduğu, bazı kaygıların ortaya çıktığı belirtildi. Bakanlık gen merkezine dokunulmayacağını çevresinde inşaat yapılacağını açıklasa da bilim insanları binlerce ceviz-badem vb. ağacın söküleceğini, konuta ayrılan alanlarda da önemli gen kaynakları olduğunu dile getiriyor. Üniversite enkazdan insan çıkartır gibi ağaçları üzerine beton dökülmekten kurtarmaya çalışıyor. Yıllardır yapılan genetik ıslah çalışmalarının yok olmasını önlemeye çalışıyor. SİÜ Ziraat Fakültesi'nin ceviz ıslahı konusunda dünyaca tanınan bilim insanları (Prof. Dr. Mehmet Sütyemez) depremden sonra şimdi de bilimsel yıkım yaşıyor. Böyle bir merkezin konut yapımına ayrılmasının her yıl milyonlarca dolarlık ceviz, badem ithal eden Türkiye'nin ceviz ıslah çalışmalarını, ceviz yatırımlarını ve giderek ülkenin bu alandaki gelecek yüzyıllarını olumsuz etkileyeceğini açıklamalarına rağmen iktidar ısrarla temel atma, ağaçları taşıma derdinde. Depremde yakınlarını yitiren bilim insanları emek verdikleri ceviz ağaçlarını, kurdukları gen havuzunu, araştırma laboratuvarlarını kaybetme endişesiyle, bu alanlara beton dökülmesini önlemeye çalışıyor.

Adıyaman'da yeşermiş buğday tarlalarına konut inşaatı için giren iş makinelerinin fotoğrafları, molozların, dere yataklarına, sulak alanlara döküldüğü görüntüler hepimizin içini sızlattı. Yıkıma uğrayan bölgenin tarımını-hayvancılığını yok ederek, verimli arazilere inşaat yapıp beton dökerek, ülkenin, insanlarımızın geleceğini yok etmek, kabul edilemez bir tablodur. **İktidarın bu süreçte akıl ve bilime kulak vermesi elzemdir.**

BİR YILDA 730 BİN 'İMDAT' ÇAĞRISI

Uyuşturucu ile Mücadele Danışma Hattı'na yönelik veriler, uyuşturucu batağına saplanan Türkiye'deki dramatik tabloyu açığa çıkardı. Son 7 yılda 12 kat artan başvuru sayısı 2022 yılında 730 bine ulaştı.

Türkiye'de uyuşturucu kullanımının ulaştığı dramatik boyut, Uyuşturucu ile Mücadele Danışma Hattı (ALO 191) verileriyle bir kez daha gözler önüne serildi. Hatta yapılan başvurusu sayısında 2022 yılında adeta patlama yaşandığı öğrenildi. CHP Milletvekili Murat Emir, ALO 191'e yapılan başvurularda yaşanan artışı Meclis gündemine taşıdı. Emir, ALO 191'e yönelik verilerin, Türkiye'deki gençlerin uyuşturucunun pençesine düştüğü ve iktidarın bunu yalnızca seyrettiği iddialarının kanıtı niteliğinde olduğunu savundu.

Uyuşturucudan kurtulmak isteyenlerin yanı sıra alkol ve madde bağımlılığına yönelik bilgi ve yardım almak isteyenlerin de başvuru yaptığı ALO 191'e başvuru sayıları belli oldu. Hizmete girdiği 2015 yılında 64 bin, 2016 yılında 38 bin 465 başvuru alan hatta, 2021 yılında da 63 bin talep iletildi.

Neyi Bekliyorsunuz?

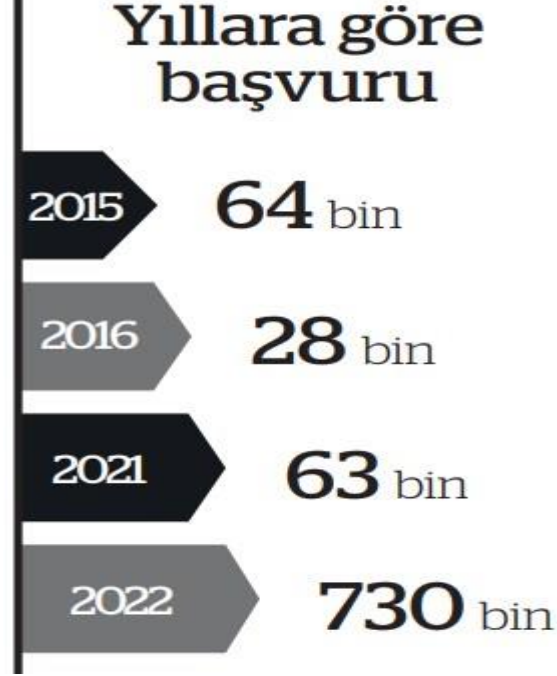
2021 yılında alınan başvuru sayısının 2020'ye oranla yüzde 24 oranında arttığını anımsatan CHP'li Emir, "2022 yılında bu konuyu gündeme getirmiş ve iktidarı uyarıydık. Ancak uyuşturucu ile yeterince mücadele edilememesi sonucu ALO 191'e 2022 yılında yapılan başvuruda patlama yaşandığını tespit ettik" dedi. 2022 yılında ALO 191'e 730 bin 114 başvuru yapıldığını söyleyen Emir, iktidara, "Seferberlik için neyi bekliyorsunuz?" diye sordu.

İktidar Umursamıyor

Sağlık Bakanlığı'nın uyuşturucu ile mücadeleye gereken önemi vermediğine dikkati çeken Emir, şunları söyledi:

"Daha kaç milyon gencin feryat etmesi gerekiyor? Bu da yetmezmiş gibi Sağlık Bakanlığının bütçe rakamlarına bakıyoruz ve uyuşturucu kullanımının bakanlığın umrunda olmadığını görüyoruz. Bakanlığın 2022 yılı bütçesinde

bağımlılıkla mücadele için 1 milyar 746 milyon TL ayrılmasına karşın bu bütçenin yalnızca 409 milyon TL'sinin kullanıldığını görüyoruz. Daha da kötüsü Çocuk ve Ergenlere Yönelik Bağımlılık Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetleri başlangıç ödeneği 604 milyon 351 bin TL, harcanan para yalnızca 66 milyon 226 bin TL... Erişkinlere Yönelik Bağımlılık Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetleri için ayrılan ödenek ise 910 milyon 425 bin TL. Harcanan para yalnızca 9 milyon 292 bin TL. Tüm bu rakamlar gençlerin uyuşturucunun pençesine düşmüş olmasını iktidarın umursamadığını ortaya koyuyor.”

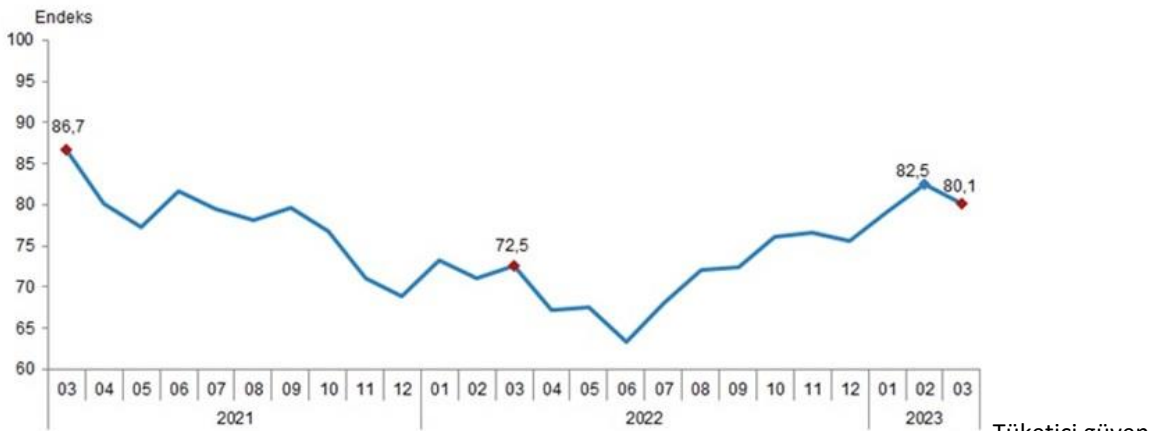

KÖTÜMSER TABLO SÜRÜYOR

Tüketici güven endeksi, mart ayında bir önceki aya göre yüzde 2,9 oranında azaldı. Verilere göre, şubat ayında 82,5 olan endeks, mart ayında 80,1'e düştü. Verilere göre, tüketici güveninde kötümser tablo devam ediyor.

Tüketici Güven Endeksi, mart ayında bir önceki aya göre yüzde 2,9 oranında azaldı. Şubat ayında 82,5 olan endeks, mart ayında 80,1 seviyesine geriledi.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilere ilişkin bültende tüketici eğilim anketinin, deprem felaketinden etkilenen Adıyaman, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya ve Osmaniye illerinde yapılmadığını belirtti.

endeksi, Mart 2023 - Grafik: TÜİK

Tüketici güven

Ankette mevcut dönemde hanenin maddi durumuna ilişkin endeks 65,5'ten 66 seviyesine yükseldi. Gelecek 12 aylık dönemde hanenin maddi durum beklentisi endeksi ise 84,2'den 79,6'ya düştü. Benzer şekilde gelecek 12 aylık dönemde genel ekonomik durum beklentisi endeksi 85,8'den 83'e geriledi.

Gelecek 12 aylık dönemde dayanıklı tüketim mallarına harcama yapma düşüncesini ölçen endeks de 94,5'ten 92 seviyesine düştü.

	Endeks		Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	
	Şubat	Mart	Şubat	Mart
Tüketici güven endeksi	82,5	80,1	4,3	-2,9
Mevcut dönemde hanenin maddi durumu	65,5	66,0	6,3	0,8
Gelecek 12 aylık dönemde hanenin maddi durum beklentisi	84,2	79,6	5,4	-5,5
Gelecek 12 aylık dönemde genel ekonomik durum beklentisi	85,8	83,0	3,8	-3,3
Gelecek 12 aylık dönemde dayanıklı tüketim mallarına harcama yapma düşüncesi	94,5	92,0	2,5	-2,7

Tüketici güven endeksi, alt endeksleri ve değişim oranları, Mart 2023 - Grafik: TÜİK

Endeksin 100'den Küçük Olması Ne Anlama Geliyor?

Aylık tüketici eğilim anketi ile tüketicilerin maddi durum ve genel ekonomiye ilişkin mevcut durum değerlendirmeleri ile gelecek dönem beklentileri, harcama ve tasarruf eğilimleri ölçülüyor.

Anket sonuçlarından hesaplanan Tüketici Güven Endeksi, 0-200 aralığında değer alabiliyor. Endeksin 100'den büyük olması tüketici güveninde iyimser duruma, 100'den küçük olması ise tüketici güveninde kötümser duruma işaret ediyor. Ocak ayındaki yüzde 73,2'lik endeks değeri de tüketicinin güven konusunda hala kötümser olduğunu gösteriyor.

HUKUK DEVLETİNİN İÇİNE DÜŞÜRÜLDÜĞÜ DURUMU VAHİM!

İçişleri Bakanlığının organize suç örgütleriyle ilgili raporlarında yer alan bir örgütün sözcülerinin İçişleri Bakanlığı'na bağlı Jandarma Genel Komutanını makamında ziyaret edip poz vermeleri, bunu medyada duyurmaları, ülke güvenlik ve asayişinin hangi noktaya getirildiğini göstermesi açısından kabul edilemez. Asli görevi bu örgütlerle mücadele olan saygın ve köklü bir kurumun başındaki en yetkili ve rütbeli kişinin bu karede yer alması ağır görev ihmalidir!

Türkiye'nin son dönemde organize suç örgütlerinin meskenine dönüştüğü, bu örgütlerin ülkemizdeki faaliyetlerinin yaygınlaştığı uluslararası kuruluşların raporlarına da yansdı. İktidar ittifakının çıkarttığı infaz yasası değişiklikleri ile kamuoyunun da yakından tanıdığı suç örgütü liderleri serbest bırakıldı. İçişleri Bakanlığı, siyasi liderlerle pozlar vererek medyaya servis edildi.

Muhalefet liderlerini tehdit eden açıklamalar yapan, iktidar partilerine ve liderlerine ise övgüler düzerek, açık şekilde destek beyan eden bu organizasyonlar ve liderleri İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'nün (EGM) Organize Suç Örgütleriyle ilgili raporlarında da isim isim sayılıyor. Öyle ki İçişleri Bakanlığı ve EGM raporlarında örgüt mensuplarının sayılarına varıncaya kadar derlenen bilgilerle, bu örgütler büyüklük ve yaygınlık sıralamasına tabi tutuluyor. Ancak suç örgütleriyle mücadeleye gelince devletin, güvenlik ve asayişini sağlamakla yükümlü birimlerin bu konuda görevlerini tam olarak ve layıkıyla yapıp yapmadıkları sorgulanmaya muhtaç.

Son olarak bu konudaki en çarpıcı örneklerden birisi geçtiğimiz hafta yaşandı. Organize suç örgütü liderlerinden birisinin en yakınında olduğu, basın danışmanlığını ve sözcülüğünü yaptığı, kamuoyuna duyurulan tehdit metinlerini kaleme aldığı bilinen bir kişi beraberinde diğer bazı örgüt mensuplarıyla birlikte Jandarma Genel Komutanı'nı makamında ziyaret edip, poz vererek bunu sosyal medyada paylaştı.

15 Temmuz darbe teşebbüsünden sonra TSK bünyesinden alınıp İçişleri Bakanlığı'na bağlanan Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı gibi kolluk birimlerinin siyaset gölgesi altına girdiğini gösteren görüntülerin sonuncusu Jandarma Genel Komutanı'nın komuta karargahında, organize suç örgütü elemanları, sözcüleri, danışmanlarıyla verdiği bu fotoğraf karesiydi. Asli görev ve sorumluluğu, devletin asayiş misyonu içindeki yasalarla çerçevesi çizilen öncelikli yeri bu örgütlerle mücadele etmek, yasaları uygulamak, suçta

karışanları yakalayıp adalete teslim etmek olan, bu konuda en üst makamlardan birisinde bulunan bir komutanın resmi üniformasıyla yer aldığı bu kare, ülkemizin güzide güvenlik ve asayiş güçlerinin, kolluk birimlerinin hangi noktaya getirildiğinin, hukuk devletinin içine düşürüldüğü durumun vahim bir görüntüsüdür.

Dünyanın hiçbir demokratik ülkesinde, anayasa, yasa ve kurullarla çerçevesi çizilen hukuk devletinde milletin adalet ve suçla mücadele etmesini beklediği bir kamu görevlisi, başında olduğu kurumun saygınlığını yok ederek, ağır görev ihmaliyle, suç örgütü mensuplarıyla böylesine pervasız ve samimi şekilde yan yana gelemmez. **Bu tablo kabul edilemez!**

CUMHURBAŞKANI ERDOĞAN SEÇİMİ KAZANMIŞ GİBİ ALGI YARATMAYA OYNUYOR!

Türkiye ile Mısır arasında 10 yıl sonra resmi temasların yeniden başlaması Doğu Akdeniz'deki tecrit tablosundan çıkış açısından önemli bir dönüm noktasıdır. Mısır Devlet Başkanı Abdulfettah el Sisi ile Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın seçimden sonra Liderler Zirvesi yapacaklarının ilan edilmesi her alanda köşeye sıkışan iktidarın uluslararası hamlelerle dış destek arayışının sonucudur!

2013 Temmuz'unda Mısır'da Genelkurmay Başkanı ve Savunma Bakanı Abdulfettah el Sisi tarafından gerçekleştirilen askeri darbeyle Müslüman Kardeşler Lideri Cumhurbaşkanı Muhammed Mursi yönetimden uzaklaştırılarak tutuklandı. Yargılaması sürerken hayatını kaybeden Mursi'ye destek veren iktidar, **'Eli kanlı diktatör'** dediği Sisi yönetimindeki Mısır ile ilişkileri askıya aldı. Geride kalan 10 yılda Türkiye ve Mısır, Doğu Akdeniz, Ortadoğu, Libya, Suriye gibi sorunlarda karşı karşıya geldi. Mısır, Yunanistan-Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ve İsrail ile yakınlaşırken, bölgede Türkiye karşıtı siyasi, askeri ve ekonomik oluşumlar hız kazandı. Mısır tüm bu oluşumlarda yer aldı. Türkiye başta Doğu Akdeniz Enerji Forumu (EASTMED) olmak üzere bölgede yalnız kaldı, tecrit edildi. Yunanistan, Mısır, İsrail, Güney Kıbrıs bölgedeki doğalgaz sahalarını, Münhasır Ekonomik Bölgeleri (MEB) paylaşan anlaşmalarla Türkiye'nin çıkarlarını engellemeye yöneldi.

İktidar son dönemde İhvancı dış politikanın ağır hasarını telafi etmeye yönelerek, başta Mısır, İsrail, Körfez Ülkeleri olmak üzere normalleşme arayışlarına girişti. Doğu Akdeniz'de ve bölgede tecritten çıkış yolu arayan, İhvancı dış politikanın ağır ekonomik-siyasi faturasıyla Türkiye'yi karşı karşıya bırakan iktidar, normalleşme sürecinde Suriye'de olduğu gibi Mısır'ın da öne sürdüğü koşulları kabul etmek, ciddi tavizler vermek zorunda kaldı. Türkiye'deki İhvan yanlısı dernekler, medya organları kapatıldı. İhvanlıların faaliyetleri kısıtlanırken, derneklerine, kuruluşlarına verilen destekler kesildi. Bazı İhvan liderleri ülkeden çıkarıldı. Katar'daki Dünya Futbol Şampiyonası'nda Sisi ile tokalaşma pozu veren Cumhurbaşkanı (CB) Erdoğan, ilk aşamada Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nu Kahire'ye gönderdi. 6 Şubat depreminden sonra Mısır, yardım ve arama kurtarma ekipleri gönderen ilk ülkelerden birisi olurken, Dışişleri Bakanı Samih Şükri 27 Şubat'ta deprem bölgesini ziyaret etti. Çavuşoğlu'nun 18 Mart'taki Kahire ziyareti ardından iki ülkenin askeri, ticari, enerji alanındaki ilişkilerini en üst düzeye çıkartma ve 10 yıllık kayıpları hızla telafi etmeyi kararlaştırdıkları dile getirildi. **Oysa Mısır'ın;**

Libya'da Türkiye'ye karşı Tobruk yönetimine desteği sürüyor.

Sisi, Türkiye-Libya Hidrokarbon Anlaşması'nı tanımadığını ilan ediyor.

Yunanistan ve Güney Kıbrıs ile Ege ve Doğu Akdeniz'deki Türkiye'yi yok sayan deniz sınırı anlaşmaları yürürlükte.

Buna rağmen tavizler verip Kahire'nin kapısını çalan iktidar; içeride ekonomik kriz, ve deprem felaketindeki yıkım karşısında sergilediği basiretsizliklerle iyice sıkıştığı için çıkışı, dış hamlelerde arıyor. **Cumhurbaşkanı Erdoğan** seçim öncesi Esad'la buluşup poz verme amacı gerçekleşmeyince, Mısır'a yönelip, **Sisi ile seçim sonrasına randevulaşarak, seçimi kazanmış gibi algı yaratmaya oynuyor!**

'DÖRTLÜ SURIYE ZİRVESİ' BELİRSİZ BİR TARİHE ERTELENDİ

15-16 Mart'ta Moskova'da Dışişleri Bakan Yardımcıları arasında yapılacağı açıklanan 'Dörtlü Suriye Zirvesi' belirsiz bir tarihe ertelendi. Her ne kadar ertelemenin 'teknik nedenlerden' kaynaklandığı ifade edilse de Suriye Devlet Başkanı Esad'ın Türkiye ile normalleşme ve Cumhurbaşkanı Erdoğan ile bir araya gelmek için öncelikli koşulun TSK'nın Suriye'den çekilmesi olduğunu dile getirmesi, dikkat çekici!

İran Dışişleri Bakanı Hüseyin Emir Abdullahiyan'ın önceki hafta Ankara'ya yaptığı ziyaret sonrası Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Türkiye-Suriye arasında Rusya'nın arabuluculuğunda yapılacak normalleşme

müzakerelerinde İran'ın da yer almasının kabul edildiğini, görüşmelerin Rusya ev sahipliğinde 'dörtlü formatta' yapılacağını açıklamıştı.

Bu mutabakatın ardından, 15-16 Mart'ta Türkiye, Suriye, İran ve Rusya Dışişleri Bakan Yardımcılarının Moskova'da bir araya gelerek Dışişleri Bakanları buluşması için hazırlık yapacakları ardından da liderler zirvesinin planlanacağı duyuruldu.

Ancak geçen hafta Moskova'da yapılacak Dışişleri Bakan Yardımcıları Toplantısı gerçekleşmedi. Belirsiz bir tarihe ertelendiği açıklandı ve ertelemenin 'teknik nedenlerden' kaynaklandığı belirtildi. Dörtlü formattaki toplantı öncesinde Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad'ın Rusya ziyareti ve sonrasında yaptığı açıklamalar bu ertelemeye etkili oldu. Esad gerek Putin ile yaptığı görüşmeden sonra gerekse Rus medyasına verdiği demeçlerde Cumhurbaşkanı Erdoğan ile görüşme ve Türkiye ile normalleşme için kırmızı çizgilerini, ön koşullarını açık bir şekilde dile getirdi.

Daha önce dolaylı şekilde uluslararası medyaya sızdırılan bu koşullar, bu kez bizzat Esad tarafından doğrudan açıklandı.

Bunların başında TSK'nın derhal Suriye'nin kuzeyinden çekilmesi, Suriye topraklarını terk etmesi ilk sırada yer alıyor.

Ardından Esad 'terörist' olarak nitelendirdiği Özgür Suriye Ordusu (ÖSO), Suriye Milli Ordusu (SMO) gibi Türkiye tarafından yapılandırılan oluşumların lağvedilmesini desteğin sona erdirilmesini bir diğer 'kırmızı çizgi ve ön koşul' olarak öne sürüyor.

Son olarak İdlib'in Suriye ordusuna teslim edilmesini isteyen Esad'ın, Rusya'ya Suriye'de yeni üsler vermeyi vadetmesi yeni stratejisini gösteriyor. Çin'in yıllar sonra İran ile Suudileri barıştırması, İran'ın Çin etkisine girmesine karşı Rusya'yı harekete geçirdi. O nedenle Moskova'daki masada İran'ın da yer alması Şam-Moskova mutabakatıyla İktidara kabul ettirildi. Putin İran'a jest yaparken, aynı zamanda ABD'nin bölgedeki en büyük hedefi olan İran'ı Türkiye ile aynı masaya oturarak ABD'ye gövde gösterisi yaptı.

İran-Suriye iş birliği en baştan itibaren Şam yönetiminin önceliğiydi. İran, Rusya Suriye'de sahaya inmeden önce de Şam yönetiminin en büyük destekçisi idi. Türkiye o dönemde Esad'ı devirip, İhvanı-İslamcı grupları iktidara getirme, Suriye muhalefetini örgütleme peşindeydi. Dolayısıyla iktidar, dörtlü müzakerelerde İran'ın da olmasını kabul etmek zorunda kaldı. **Şimdi normalleşme pazarlığında Türkiye'nin karşısında sadece Şam yönetimi değil İran da olacak!**

'TAHİL KORİDORU' ANLAŞMASININ UZATILMASI, İKTİDARA SEÇİM JESTİ Mİ?

Rusya, tek taraflı aldığı kararla 'Tahıl Koridoru' anlaşmasını 60 gün daha uzattı. Ukrayna ise 120 gün uzatıldığını iddia ediyor. Türkiye ve Birleşmiş Milletler girişimiyle başlatılan anlaşmanın uzatılması, Rusya'nın iktidara ve Vladimir Putin'in Cumhurbaşkanı Erdoğan'a seçim jesti olarak yorumlanabilir!

Seçim öncesi dış politikada bazı adımlar atarak dış dünyada destek ve pozitif algı yaratmaya, buradan da seçim sürecinde katkı sağlamaya yönelik iktidarın Suriye'de liderler zirvesi beklentisi Esad'ın koşulları nedeniyle gerçekleşmedi. NATO, AB ve ABD nezdinde destek için Finlandiya'nın NATO üyeliğini öne çekerek onay sürecini başlatan Cumhurbaşkanı (CB) Erdoğan, uluslararası alanda bir başka girişimi ise Rusya üzerinden gerçekleştirmek istiyor.

Rusya Devlet Başkanı Putin, ülkesinin tahıl ve gübre ihracatı konusunda verilen sözlerin tutulmadığı, anlaşma koşullarına batılı ülkelerin ve ABD'nin uymadığı gerekçesiyle süresi 18 Mart'ta dolan Tahıl Koridoru anlaşmasını uzatmayacağını ilan etmişti. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın gerek Rusya gerekse Ukrayna liderleriyle yaptığı telefon görüşmeleri ardından ise geçen hafta 60 günlük bir uzatma kararı aldı. Rusya Dışişleri Bakan Yardımcısı Alexander Grushko, Ukrayna'nın Karadeniz limanlarından tahıl ihracatı yapılmasına olanak sağlayan anlaşmanın Putin'in talimatıyla 60 gün süreyle uzatıldığını açıkladı.

Putin'in 60 günlük uzatma kararın ardından, bu sonucun alınmasına katkı sağladığı için BM ve batılı ülkelerden Türkiye'ye olumlu destek mesajları geldi. Aynı zamanda dünyanın en büyük gübre üreticilerinden birisi olan Rusya, söz konusu anlaşma ile Rus tahılı ve gübresinin de engelleme ve ambargo olmaksızın uluslararası pazarlara erişimi için söz almıştı. Ancak şu ana kadar bu konuda Rusya'ya verilen sözler tutulmadığı gibi, anlaşmada yer alan Rusya lehine maddeler de uygulanmadı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan daha önce de Rus tahılının Türkiye'de işlenerek üçüncü ülkelere un şeklinde gönderilmesinin planlandığını, Putin ile bu konuda mutabakata vardıklarını açıklamıştı. Çanakkale Şehitlerini

anma töreninde Tahıl Koridoru anlaşmasının uzatıldığını duyuran Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, uluslararası alanda olumlu karşılanan bu adımı gündeme getirerek kendisine siyasi pay çıkartmak istediği anlaşılıyor. Daha sonra Birleşmiş Milletler'den yapılan açıklamada; anlaşmanın uzatılmasında Türkiye'nin yürüttüğü girişimlere teşekkür edilmesi, Rusya'nın tahıl ve gübresine ihraç olanağı sağlamak için her türlü çabanın gösterileceğinin vurgulanması, bugüne kadar anlaşmanın mağduru olan Rusya'nın gönlünü almaya yönelik ifadelerdir.

Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin 'savaş suçu' nedeniyle hakkında yakalama-tutuklama kararı aldığı Putin'in, buna rağmen seçim öncesi iktidara siyasi ve ekonomik destek için Türkiye'ye gelerek Cumhurbaşkanı Erdoğan ile deprem bölgesini ziyaret edeceği geçen hafta Rus devlet medyasında yer aldı. **Rusya Devlet Başkanı muhtemelen bu ziyarette ülkesinin deprem bölgesi için önemli tutarda bir parasal hibede bulunacağını da duyuracak.**

DEPREMZEDEYE BEDAVA EV YAPILIR AMA SİZİNLE DEĞİL

48 Saatte Şam'a Girecekti, Enkazın Başına Gidemedi

Acılarımız hala çok taze... Deprem binlerce yuvayı dağıttı. Analar babalar evlatsız. Evlatlar anasız babasız kaldı. Tek Kişilik Şahsım Rejimi elinde, afet, felakete döndü. Geçmişin köklü kurumları, ucube Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi elinde, depremde meflûç oldu. Bu ülkede ne zaman afet olsa, akla iki kurum gelir. Bunlardan birincisi Türk Silahlı Kuvvetleri'dir. Diğeriye Kızılay'dır. Ama gördük ki; "48 saatte Şam'a gireceğiz" diyenlerin yönetiminde, Mehmetçiğimiz, bin yıllık ata yurdumuz Hatay'da, deprem enkazının başına, 48 saat boyunca gönderilemedi. "48 saatte Şam Emevi Camii'nde namaz kılacağız" diyenler, 48 saatte, Antakya'da Habib-i Neccar Camiinin enkazına ulaşamadı. Adıyaman'da, Kahramanmaraş'ta, Hatay'da, insanlarımız 48 saat boyunca, enkazın altında kaldı. Soğukta ölüme terk edildi. Donarak hayatlarını kaybettiler.

Hataylı Kadınlar "Hakkımızı Helal Etmiyoruz" Dedi

Her afetin ardından çadır kuran Kızılay, bu afette millete çadır sattı. Görevini ihmal ederek, vazifesini savsaklayarak, suistimal ederek, on binlerce vatandaşımızın, hayatını kaybetmesine yol açan, bu ucube sistemin başındaki ne yaptı? İstifa edeceğine, utanmadan, sıkılmadan, milletten helallik istedi. Cevabını da depremin kırkinci gününde, Hatay'dan aldı. Samandağlı kadınlar, ellerinde bahhur ve rihenlerle, "Hakkımızı helal etmiyoruz!" diyerek, yeri, göğü inletti.

Haksızlığın Hesabını Sormadan Helalleşme Olmaz

Depremde evladını, eşini, anasını, babasını, hısım ve akrabasını kaybeden bu acılı kadınlar da, milletimiz de şunu çok iyi biliyor: Haksızlığa uğrayana, hakkını vermeden helalleşme olmaz! Haksızlık edenden, yaptığı haksızlığın hesabını sormadan, helalleşme olmaz! Haksızlık yapana, yaptığı haksızlığın kefaretinin ödetmeden, helalleşme olmaz! Mağdur olanın, mağduriyeti tazmin edilmeden, helalleşme olmaz!

Depremi Götürmediğini Sel Götürdü

50 bini aşkın vatandaşımızı, gerekli tedbirler alınmadığı için, zamanında müdahale edilmediği için, depremde kaybettik. Ardından depremin öldürmediğini de, sel alıp götürdü. Adıyaman ve Şanlıurfa'da 20 vatandaşımız, göz göre göre, sel sularına kapılıp, gitti. Depremde ortada görünmeyen hükümet, selde de ortada yoktu. Rant hırsıyla hesapsız kitapsız yapılan geçitler, milletimize mezar oldu.

Ülkeyi Tanımak İçin Vatandaşlarının Nasıl Öldüğüne Bak

Ne diyordu Albert Camus: "Bir ülkeyi tanımak istiyorsanız, o ülkede insanların nasıl öldüğüne bakın." Ülkemizi 21 yıldır yöneten, bu ucube zihniyetin elinde, evlerimizde, sokaklarımızda, şehirlerimizde, can güvenliğimiz hiç kalmadı. Bu gözü dönmüş rantiyecilerin elinde, en ucuz şey, vatandaşlarımızın canı oldu. Ölen hep öldüğüyle kaldı. Ne depremde yıkılan dayanıksız binalara göz yumanlardan, ne askerimizi enkazın başına hemen göndermeyenlerden, ne Kızılay'ı ticarethane yapanlardan, ne dere yataklarını imara açanlardan, ne orman yangınında uçak uçuramayanlardan, ne de trenleri devirenlerden hesap sorulabilirdi. Ne yazık ki bu pisipisine ölümlerin, bu tarifsiz acıların gerçek sorumlusu sorumluluğunu hiç üstlenmedi. "Kenarı Dicle'de bir kurt aşırsa koyunu, gelir de adli ilahi Sorar Ömer'den onu" diyerek, işbaşı yaptılar. Bıraktık, koyunu, kurdu... Onca acılar yaşadık... On binlerce yuva söndü. Ömer adaletinden dem vuranlardan, kimse çıkıp da, millete hesap vermedi. İstifa etmedi. Millete çadır kurmayıp, çadır satan Kızılay Başkanı, yerinde. Afette görevini yerine getirmeyen bakanlar, yerinde. Sarayın kibirli başı, yerinde. Üstüne üstlük bir de, memur bakanlarını milletvekili yapma peşinde. Kendisi de hiç utanmadan, sıkılmadan, seçime girmeye hazırlanıyor.

Millet Zulmedene Hesabını Sorar

Depremzede vatandaşlarımız, başlarını sokacak çadır ve konteyner arıyor. Bunlar şarkılı, sözlü temel atma filmleri çekiyor. Milletlin acıları üzerinden, seçim propagandası yapıyor. Deprem bölgesinde iftar sofralarında, siyaset yapıp, on parmaklarında on kara, sağa sola çalıyorlar. Senaryosu sarayda yazılmış, üçüncü sınıf prodüksiyonlara, depremedeleri figüran yapıp, ondan sonra da sosyal medyada servis ediyorlar. Kötü bir işin en gizli şahidi, insanın vicdanıdır. Ne yazık ki bunlarda vicdan hiç yok... Vicdanını kaybeden, insanlığını da kaybeder. Yolun başında, "Mücahit olacağız" diyenler, yolun sonunda, "Müteahhit" oldular. Yolun başında, "Harun olacağız" diyenler, yolun sonunda, "Karun" oldular. Ama aziz milletimiz herkesin ne yaptığını görür, bilir. Notunu da verir. Sandık önüne geldiğinde de, ak koyunu, kara koyunu ayırır. Kendine zulmedene bunun hesabını sorar.

Sakız Çiğnemekten Önce, Haram Yemek Orcu Bozar

Her Ramazan ayında, "Sakız çiğnemek, oruç bozar mı?" diye tartışılır da, orucu bozan çok daha önemli hususlar nedense hiç tartışılmaz. Tartışılması da istenmez. Orucu kul hakkı yemek bozar. Orucu esas beytülmale el uzatmak bozar. Orucu milletlin hakkını, hukukunu yemek bozar.

Çocuklar En Çok Makarna-Ekmek Tüketiyor

Nerede yolsuzluk varsa, yoksulluk da vardır. Tıpkı ülkemizde olduğu gibi... Bugün bu ülkede, 0-17 yaş arasındaki çocuklarımızın en çok tükettiği yiyecek ekmek ve makarna... En az tükettiği yiyecekte; fasulye, nohut, mercimek, et, tavuk ve balık... yani çocuklarımız ne bitkisel, ne de hayvansal proteinden yararlanabiliyor. Bunu biz demiyoruz. Tayyip'i Üzmeyen İstatistik Kurumu TÜİK diyor. TÜİK'e göre, 6-17 yaş grubundaki çocuklarımızın, yüzde 61'i son bir yılda ne sinemaya, ne de tiyatroya gidebilmiş. Sebep? Tabii ki maddi yetersizlikler. Yine 0-17 yaş arasındaki çocuklarımızın yüzde 66'sının, kendine ait bir odası yok... Her 100 çocuktan 37'si, iki veya daha fazla kişiyle, aynı odayı paylaşıyor. Bugün çocuklarımız doğru dürüst beslenemiyorsa, boyu kısa kalıyorsa, dikkat bozukluğu yaşıyorsa, sosyal becerileri gelişmiyorsa, sebepleri buralarda aranmalıdır. Bugün ülkemizin en önemli sorunlarından birisi, çocuk yoksulluğudur.

Çocuklar Yatağa Aç Giriyor, İftariyelik El Yakıyor

Bugün ne yazık ki evlatlarımızın çoğu, yarı aç, yarı tok gününü geçirmek zorunda kalıyor. Oysa Peygamberimiz ne buyuruyor? "Komşusu açken tok yatan, bizden değildir." Siyasete tek yüzkle başlayıp, bugün Saraylarında bir eli yağda, bir eli balda yaşayanların, aziz milletimizi görmediği, duymadığı, unuttuğu ülkemizde pek çok çocuğumuz, yatağa aç giriyor. İşte Ramazan ayında, sıradan iftariyeliklerin durumu... Markette, siyah zeytinin kilosu 120 lira... Beyaz peynirin kilosu 197 lira... Hurmanın kilosu 160 lira... 30'lu karton yumurtanın fiyatı 89 lira... İftar sofrasına etli bir yemek koymak isterseniz, dana kıymanın kilosu 335 lira... Kuzu kuşbaşının kilosu 356 lira. Sofraya bir Ramazan pidesi koymak isterseniz, fiyatı 15 lira... Bu fiyat etiketleriyle; bu hayat pahalılığında, ağız tadıyla bir iftar nasıl yapılacak? Ağız tadıyla sahur yapıp, oruca nasıl niyet edilir? Ama ne demişler? Tok açın halinden anlamaz. Saraylarında, zencefilli somonlu suşileri, kornişona sarılı dana rozbifleri, pataşur içinde Çerkez tavuklarını mideye indirenler, yatarken de hazmetmek için, manda yoğurduna hurma katıp, kestane balı ve yulafı beraber götürenler, milletlin halini nereden bilecek? Milletlin halini nereden anlayacak?

Bildik Film Yine Gösterimde: Et İthalatının Kapıları Açıldı

Bu arada seçim öncesinde, et fiyatları alıp başını gidince, bildik film yine gösterime sokuldu. Tarım Bakanlığı 500 bin baş sığır ithalatı için, ilana çıkmış. Ne zaman seçim olsa, canlı hayvan ve et ithalatına hız veriyorlar. Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin olduğu 2018'de, 1 milyar 755 milyon dolarlık, canlı hayvan ithalatı yaptılar. Son 20 yılda yaptıkları canlı hayvan ve et ithalatı ise, 9 milyar 495 milyon doları buldu. Deprem bölgesindeki besicilerimize, doğru dürüst yem desteği vermezler. Ama elin üreticisinden milyarlarca dolar verip canlı hayvan ve karkas et ithal ederler. İthal etleri de Ramazan'da, millete bir güzel yedirirler. Sonra gelsin yerlilik, gelsin millilik edebiyatları... Ne diyelim: Şeytan bile bunların yaptıklarına şapka çıkarır...

İktidara Gelmeden Söylediklerini Yaptırdı

Ama Türkiye'miz, Cumhuriyet Halk Partisi ve Millet İttifakı iktidarına artık gün sayıyor. 51 gün sonra, Türkiye yeni bir döneme başlayacak. Sayın Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu, 13. Cumhurbaşkanımız henüz iktidar olmadan, henüz işbaşına gelmeden hükümete tüm dediklerini yaptıran lider olarak, dünya demokrasi tarihine geçti bile... Gençler ne güzel diyor: "Kemal Kılıçdaroğlu söyler, Erdoğan yapar..." Kemal Kılıçdaroğlu; "Emekliye bayramlarda iki ikramiye" dedi. Erdoğan yaptı... Kemal Kılıçdaroğlu; "3600 ek gösterge" dedi. Erdoğan yaptı. Kemal Kılıçdaroğlu; "Taşeron işçilere kadro" dedi. Erdoğan yaptı. Kemal Kılıçdaroğlu, "Elektrik faturalarında TRT payını kaldır" dedi. Erdoğan yaptı. Kemal Kılıçdaroğlu; "Emeklilikte Yaşa Takılanlar" dedi. Erdoğan yaptı.

En Düşük Emekli Aylığına 7 Bin 500 Yetmez

En son Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu; “En düşük emekli aylığı, asgari ücret kadar olsun” dedi. Erdoğan, eksik de olsa bunu yapmak zorunda kaldı. En düşük emekli aylığı 7 bin 500 lira oldu. İş başına gelir gelmez tabi eksik kalanı da biz tamamlayacağız. En düşük emekli aylığını, asgari ücret seviyesine taşıyacağız... Tabi her işleri gibi bunu yaparken de adalet falan bırakmadılar. Bütün dengeleri bozdular. Yüksek prim ödeyip 7 bin 500 lira ve üstünde aylık alanların aylığı yerinde saydı. 7 bin 500 lira üzerinde aylık alan, emeklilerimizin de durumunu mutlaka düzeltmek lazım. İş başına gelince bunu da biz yapacağız.

Depremzedelerin Evleri Bedava Olacak

Tabi bir başka sözümüz de, depremzede yurttaşlarımıza... Depremde yıkılan evler yerine, inşa edeceğimiz yeni evler için, depremzedelerimizden tek kuruş almayacağız. Çünkü bu yıkılan evlere onay veren, ya bizzat devletin kendisi... Ya da devletin gözetleyip, denetlemesi gereken kişiler... Bir bina yapılırken, zemin etüdünden, uygulama krokisine, mimari projeden, yapı kullanım izin belgesine, 23 ayrı iş için, 42 ayrı imza alınıyor. Vatandaş da devletine güveniyor, tapuya gidiyor, tek bir imzayla evini alıyor. Şimdi vatandaşın hükümete güvenerek, bu kadar imzaya güvenerek aldığı ev, depreme dayanamıyor yıkılıyor. Şimdi Erdoğan vatandaşa diyor ki, “Benim hiç sorumluluğum yok.” Onun için yapacağımız evlerin bedelini, borç, harç geri bana ödeyeceksiniz.” Bunun adalet neresinde?

Sadece İhalesi 7 Ay Sürer

Erdoğan’ın bildiği tek şey var... O da ihale yapıp, beton dökmek. 21 Şubat ile 17 Mart arasında, 77 ayrı ihalede, 75 milyar liralık ihale açmışlar... Erdoğan deprem acılarının üstüne, hızla beton döküp, sorumluluğunun üstünü örtmek için, beton mikserlerini sahaya sürdü. Ama evdeki hesapta, çarşıya bir türlü uymuyor. Maiyetindeki havuz gazetecileriyle, geçenlerde yaptığı bir programda, “Bir yılda, 11 ilimizde, 319 bin konutu teslim edeceğini” söyledi. Şu ana kadar da toplamda, 46 bin 327 afet evi ve köy evinin ihalesini yaptığini açıkladı. Halep oradaysa, arşın da burada. Eğer bir ayda 46 bin konutun ihalesini yapıyorsan, 319 bin konutun ihalesini yapmak için sana 7 ay gerekiyor. Bu arada işin uzmanları oturup hesaplamış. 319 bin konutu bir yılda tamamlamak için, 53 bin kalıpcı, 32 bin demirci, 100 bin ince iş ustası, 21 bin elektrik ve mekanik tesisatçı, 17 bin mühendis, 25 bin teknik ve idari kadro, toplamda 250 bin kişi gerekiyor. Deprem bölgesinde, daha doğru düzgün geçici barınma yerlerini yapmamışın. Okullar kapalı, insanlar çocuklarını okutmak için başka illere göç etmiş. Fabrikalar çalıştıracak işçi bulamıyor. Siz bu kadar çalışanı bir yılda nereden, nasıl bulacaksınız? 319 bin konut için, yaklaşık 15 milyon metre küp beton gerekiyor. Ve deprem bölgesinde de bu kapasitede, bu miktarda beton üretecek beton santrali yok. Bunun için 170 beton santrali gerekli. Bu beton santrallerini ne zaman kuracaksınız? Nerede kuracaksınız? Nasıl kuracaksınız?

Yapılır Mı Yapılır Ama Sizinle Değil

Bu işin bir matematiği var. Bir fizibilitesi var. Bu yapılır mı? Yapılır. Ama Saray gibi İşkembe-i Kübra’dan atarak değil. Planla, programla, bütün yönleri düşünülerek yapılır. Çalışanları geri getirecek tedbirleri almayacaksın, beton santrali yapmayacaksın, sonra çıkacaksın, “Bir yılda 319 bin konut yapacağım” diye, sallayacaksın. Biz geldiğimizde, tüm bu eksikliği gediği, hesabı, kitabı tamamlayıp, bu konutları en kısa sürede, bedava teslim edeceğiz depremzedelere. Ama Erdoğan bildiğiniz Erdoğan. Salla yalanı, bulunur inananı... Bu hesapsız, kitapsız kafa da, ülkemizin başı belalardan, bir türlü kurtulmuyor.

Erdoğan’ın Elinde Gaffar Okkan’ın Katillerine Terörist Diyemeyen Hüdapar Kaldı

“Ama artık herkes biliyor geminin su aldığını, herkes biliyor, kaptanın yalan söylediğini ve herkes biliyor zarlardan hileli olduğunu...” Kimse Erdoğan’ın gemisine bilet almak istemiyor. Yeniden Refah Partisi, Erdoğan’ı reddetti. Eski Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Erdoğan’ı reddetti. Sabah kuşağında program yapan, Müge Anlı bile Erdoğan’ı reddetti. Erdoğan artık bu ülkede istenmeyen adam... Erdoğan’ın elinde kala kala, Sarayın bekçisi ile Gaffar Okkan’ın katillerine, terörist diyemeyen HÜDAPAR kaldı.

Sarayın Bakanları Paçayı Kurtarmanın Durdurmuş

Anlaşılan Erdoğan’ın bakanları da, paçalarını kurtarmanın durdurmuş... Bunu Erdoğan’ın ağzından dinledik. Yardımcısı da dâhil, 17 Bakanını milletvekili listelerine koyacakmış... Bakanlar yeni dönemde, koltuklarının gittiğinin farkında. Hepsini dokunulmazlık zırhı istiyor... Ekşi yemeyenin karnı ağrımaz. Bu kadar karın ağrısının sebebi bellidir. Bunlar ne yaparlarsa yapsınlar. Korkunun ecele faydası yok. Herkes yediği ekşinin hesabını, adalet önünde verir. Verecek. Kaldı ki bu atanmış bakanlar, milletvekili seçimlerine katılacaksa, 16 Mart 2023 tarihi, mesai bitimine kadar, istifa etmeleri gerekirdi. YSK’nın seçim takvimi belli... Mevcut sistemde Bakanların,

atamayla gelmiş kamu görevlisinden hiçbir farkı yok. Atanmış Bakan Yardımcıları istifa ediyor, ama atanmış Bakanların istifa etmiyor. Bunu hangi hukukla açıklayacaksınız? Bu konudaki fetvayı da, önceki İstanbul seçimlerinde, “Hiçbir şey olmadıysa da bir şeyler oldu” diyen bu mızıkçıların seçim işleri sorumlusu verdi. Bakanların istifasına gerek yokmuş... Kendileri yazıp, kendileri oynuyor. Dünyanın neresinde böyle bir yönetim var? Bu konuda nihai karar verici Yüksek Seçim Kuruludur. Burada da YSK üyelerine tarihi bir sorumluluk düşüyor. Sarayın iradesine göre değil, mutlaka yasalara ve vicdani kanaatlerine göre karar vermelidirler. Yoksa bunun vebalini taşıyamazlar.

Uganda “Bile” Değil

Parmak boyasına ret kararı verdiklerinde, Yüksek Seçim Kurulu’nun AK Partili temsilcisi, “Türkiye bir Uganda değildir” demişti. Ama sayelerinde, Türkiye artık bir “Uganda bile” değil. Beğenmedikleri Uganda’da enflasyon yüzde 9,2; bizde yüzde 55,2. Beğenmedikleri Uganda’da işsizlik yüzde 2,9; bizde yüzde 9,7. Beğenmedikleri Uganda, dünyada basın özgürlüğü sıralamasında 132. sırada, Türkiye 149. sırada... İşte 21 yılın sonunda, Türkiye’yi getirdikleri yer burası. Uganda kadar dahi olamayan bir Türkiye... Türkiye gibi büyük bir ülke, elbette bunu hiç hak etmiyor. Bu yönetimi hiç hak etmiyor. Neyse ki bu kifayetsiz yönetimden kurtulmak için, artık çok az kaldı. Milletimiz 14 Mayıs’ta, sırtına tünemiş bu beceriksizleri kaldırıp atacak...

14 Mayıs’ta İki Anlayış Oylanacak

14 Mayıs sıradan bir seçim olmayacak. 14 Mayıs’ta kişiler oylanmayacak. 14 Mayıs’ta iki farklı anlayış ve zihniyet oylanacak. Tercih, “Saray” diyenlerle “Millet” diyenler arasında yapılacak. Bir tarafta “kibir” ve “nobranlık”, diğer tarafta “tevazu” ve “nezaket” olacak... Bir tarafta “Saraya sadakat” diyenler, diğer tarafta “Devlette liyakat” diyenler olacak... Bir tarafta, “kul hakkını ıstahla” yiyenler, diğer tarafta, “öksüz ve yetim hakkını” savunanlar olacak... Bir tarafta, “Kaynaklar beşli çetelere” diyenler, diğer tarafta, “Kaynaklar milletimize” diyenler olacak. Bir tarafta, “SADAT gibi paramiliter gruplara sırtını yaslayanlar”, diğer tarafta “sırtını milletine yaslayanlar” olacak. 14 Mayıs’ta kazanan demokrasimiz olacak! Kazanan Millet İttifakı olacak! Türkiye’nin 13. Cumhurbaşkanı, Kemal Kılıçdaroğlu olacak!